

قار قولاغ سياه گونش قولاغ دست بند قايغ راستي

قور و مساع قربان القاف مع القاف قيشلاق

بفتح همزه قاف و سکون ثين مع و فتح لام باله و سکون قاف

زستان قلیق صح قاف و تخم کسه لام کردار و نخه قوشو

تخم ضمه قاف و ثين مع و سکون قاف ثاني کفک و ابیات که باواز

خوش بخوانند قوشو لثوف به تخم ضمه قاف و ثين مع و سکون

لام و ضمه تائي و ثنت و سکون قاف بغل قوتا و تخم ضمه

قاف و فتح تائي و ثنت باله و سکون قاف خرد و حبله

قازوق بفتح قاف باله و ضمه زاي مع و سکون قاف میخ قیزوق

لیق بفتح کسه قاف و سکون رائی جمله و قاف و تخم کسه لام و سکون

قاف کار و مثل مقراض که بان پنم گو سفندان ببرند قیزوق بفتح کسه

قاف و سکون زاي مع و کسه میم و سکون قاف ثانی به دیگی قاشما

شله قاینلیق بفتح قاف باله و کسه یای صلیح و سکون نون

و تخم کسه لام و سکون قاف نامزد کردن به کتخه ای قاینلیق

بفتح قاف و سکون یائی حیط و فتح رائی مهله و سکون نون و تنجیم کمره کلام
 و سکون قاف مهله فی قوناق سیم ضم قاف و فتح نون
 باله و سکون قاف و از ایت مثل باجره قروف تنجیم کمره
 قاف و سکون رائی مهله و قاف ثانی بمعنی برایش و فرقه از
 از یک و عدد چهل قیزیون تنجیم کمره قاف و کمره رائی معجم
 و سکون قاف نقان قوروف تنجیم ضم قاف و رائی مهله
 و سکون قاف خشک قینیون تنجیم کمره قاف و یائی ابجد
 و سکون قاف جغزات قیون بخریک مند قیون
 بفتح قاف و یائی حیط و سکون قاف جوش قاف و فتح قاف
 باله و ضم و او و سکون قاف شانه قوچاق تنجیم ضم قاف
 و فتح جیم باله و سکون قاف اغوش قلتریون بفتح قاف و سکون کلام
 و فتح تائی قرنت و تنجیم کمره رائی مهله و سکون قاف خارتائی که مثل مو
 بر خونه گندم و غیره میباشد قونلوف تنجیم ضم قاف و سکون تائی
 قرنت و تنجیم ضم کلام و سکون قاف مبارک قودوف تنجیم ضم قاف

و حال مهله و سکون قاف چاه قولوت بتخیم ضمه قاف و فتح کلام
 باله و سکون قاف گوش قنیراوت بکسر قاف و فتح ای
 مهله باله و سکون قاف سرحد قولوت بتخیم ضمه قاف
 و لام و سکون قاف دستار قولوت بتخیم ضمه قاف و سکون کلام
 اول و ضمه ثانی و سکون قاف بدگی قولوت بتخیم ضمه قاف
 و یایی حیط و سکون قاف غلیظ قرا مموش بفتح قاف و یایی
 مهله باله و فتح میم اول و ضمه ثانی و سکون قاف و در مکث
 قیماوت بفتح قاف و سکون یایی حیط و فتح میم باله و سکون قاف
 سر شیر قیچاوت بفتح قاف و سکون یایی اجد و فتح جیم فارجه باله
 و سکون قاف نام فرقه از ادبک و نام دشت هرگاه هزار فرسنگ طول
 عرض داشته باشد قاف بفتح قاف باله و سکون قاف ثانی میوه بالوت
 خشک کرده و تالاب قایقاوت بفتح اول باله و فتح
 ثانی برستور و سکون ثالث سرپوش قینوت بکسر قاف و سکون یایی
 حیط قلب و آدم نار ایت قنچووت بفتح قاف و سکون

کهنه نام یعنی بر

و تفخیم ضمیم فارسی و سکون قاف نام قومی و معنی چرنده هم
 آمده قلنات بفتح قاف و سکون لام و فتح تائی قهرشت بالف
 و سکون قاف قلنات و عذار قور مساق و تفخیم قاف
 و فتح رائی مهله و سکون میم و فتح سین مهله بالف و سکون قاف و قوت
 قد غلیق بفتح قاف و دال مهله و سکون غین مع و تفخیم کسره لام
 و سکون قاف بر چین قایوق و قایوق کثیه خورد قایوق
 ننگه قایاق بدو قاشوق بچه قایوق بدو خیزه
 و قفس و تخته دراز لایز گویند قسراف ماد یان
 قونغوراف درائی قاز قاشوق ناخن شتر قیان
 یک چشم قالیاق کامل قونشوق نعل قاز چاناق
 بخیل قوتوق بهمان قاینوق جوارت سفینه قریق
 کرم قوروق خشک قاروق میخ قازاق بزین
 قودوق لوق مردی اعتدال قازاق لوق سردار
 راه زنان قیساق حصیه قودوساق دستار
 قینق ۱۰

قیلنن ^{نظر} قوچاق دستار قولاقت تېگ نین ۵
 قیلسیق مراض بېشم گیری قاز قوناقت جایی گولفندان
 قولاقت کره خر قورماقت غوق بیدر سیندک قوچالان
 غلیواج قیرواقت کناره زره و دامن قراموق ^{ممنه}
 القاف مع الکاف قلتغی لیک بفتح قاف و سکون لام
 و فتح تائی قرشت و کره غین مع و سکون یائی صلی و تفخیم کره لام
 و سکون کاف فارسی کمی و کوتاهی و دعا باری قونک تفخیم ضمه
 قاف و نون خفی و سکون کاف فارسی سرین قایاک یلچشم
 قوشلوق مبارک قوز دوز کره خر القاف مع الکاف
 قول تفخیم ضمه قاف و سکون لام دست و بازو و عللم و فوج میانه
 قول تفخیم ضمه قاف و بضم یائی صلی غلیط شو قوشول
 معضم ضمه قاف و شین همراه شو قیزل تفخیم کره قاف
 یعنی مکن و موی و بال و دم قال بفتح قاف بالو بمان
 قییر غاؤل تفخیم کره قاف و سکون رائی مهله و فتح غین بالو

وضمة واد مخرج ازین وندرد قین بقینزل بنفخیم کسره قاف
 و سکون بای ابعجد و کسره قاف دوم و کسره زای معجم و سکون کام
 بسیار سرخ قره شغال سیاه ریش قین سنگیل خواهر
 زن و قزال گوزن قراول قوجیکه برای جنگ مکانی
 تعین نمود قومال لاف قوی آیل بر گوسفند
 القاف مع المیم قولوم بنفخیم ضمه قاف و کام بحمد الله
 قور غشیم بنفخیم ضمه قاف و سکون زای معجم و فتح غین معجم و کسره شین معجم و سکون
 شرب قور و قور بنفخیم ضمه قاف و رای هله نام شهرت قور و قور
 بفتح قاف و رای هله و بنفخیم ضمه قاف ثانی و رای هله دوم بای تخت
 قوم بنفخیم ضمه قاف و یک قشتم بفتح قاف و سکون بای و نش و میم
 بیخ قام سنام قور عاشوم و قانیم نخ قور قشتم
 شرب قوم شوم منقار قاقم جالوری است مشهور القاف
 النون قان قان بنفخیم قاف بالف و معدوده ثانی باذناه
 قوشون بنفخیم ضمه قاف و شین معجم قوج قون بفتح قاف

ضمه واو خر فزه قین بکره قاف وبائی ابجد کاهد قر غش

وسکون رای مهمل

بفتح قاف و فتح غین و ضم نین و جمع سرب قیان بفتح قاف و

بی طبع کجا قیان بفتح قاف وبائی فارسی که از قبان پهلوان

الان بفتح قاف و کسر لام بسیار و زریکه برای کتخدائی بفرستند و فرزند

حروف قبیحان بفتح قاف وبائی ابجد و جیم فارسی که ام وقت

نون بفتح قاف و کسر رای مهمل شکم قلقات بفتح قاف و سکون

لام و فتح ثانی با الف سینه قورغان بفتح ضم قاف و سکون رای

مهمل و فتح غین و جمع بالف قلعه و بمعنی جمع کن هم آمده و قرینچن

بفتح قاف و کسر رای مهمل و سکون بای ابجد و کسر جیم فارسی و سکون

دستار و سلاح قیچقورت سحمره قاف و سکون جیم فارسی و فتح

قاف و کسر رای مهمل و سکون نون فریاد و غوغا قان بفتح قاف

الف خون قفلان بفتح قاف و سکون فاد فتح لام و سکون

ن پند قوتان بفتح ضم قاف و فتح تائی و رشت حاجی افغان

وین بفتح ضم قاف و ضم یائی طبع گرد باد قویشقون

بتفخیم ضم قاف و فتح یای حلی و سکون نین می و تفخیم ضم قاف ثانی می
 قَبْتَان یصح قاف و نای و نشت جام قَوْلَان بتفخیم ضم قاف
 و فتح لام باله گور خضر قَادَان دیک قَوْلُون بکره
 قَارِن شکنبه قَاجَان کی قَاهَان کرار قُودَان
 خُوفَت شوقین غلام سبع و غیره قَین زن قَارِجَان
 بخیل قَیشِلَان جای رشتان قُودَان اسپر سار
 قُطْعَان نام الوسیه از ادبک قَامَان کدو قُورُوشُون
 سَر قَار قَشُون و قَار اقشُون ناخن شتر
 قُورُوشُون کرم القاف مع الواو قَار و فتح قاف باله و ضم
 رای هله و سکون واو جواب قَر و فتح قاف و فتح رای هله و سکون واو
 شبنم و دمه سریر قُورُوشُون و فتح قاف و سکون رای هله و ضم نین می و سکون
 واو و برو قُورَاغُ و فتح قاف و فتح رای هله باله و ضم غین می
 و سکون واو باشه قُورُوشُون بکره قاف و سکون رای هله و ضم غین
 می و سکون واو نابینا قُورَاغُ و فتح قاف و رای هله باله و فتح و نون
 بجه

خفی و ضمّه غین مع و سکون واو تاریکی قیغوی بفتح قاف و سکون یای
 حطی و ضمّه غین مع و سکون واو عجم قیز کیو دختر داماد قامو
 تمام و کل قانولو جوش قرائقو تاریکی قاپو در خانه
 قیراقسو کناره آب قاقسو آب تالاب قردو قوسو
 آب جاه قونیلو و قرا قونیلو نام الوی از ترکمان قرا مانلو
 نام الوی از قزلباش قو نام مرغیست نرم بر که بر یای اورا دیش
 کنند قوغو مثله القاف مع الهام قمر غه بفتح قاف و ضمّه
 میم و سکون رای مهله و فتح غین مع و هائی و قیف شکارگاه قومقه بفتح
 ضمّه قاف و سکون میم و فتح قاف دوم کنی و حریر و غیره قاوغه بفتح
 قاف باالف و سکون واو و فتح غین مع و هائی و قیف دلو یی و اول
 قریح قه بفتح قاف و کره رای مهله و سکون جیم فارسی و فتح قاف و یای
 و قیف مورچه قنده بفتح قاف و سکون نون و فتح دال مهله و هائی و قیف
 یی از کجا قبقه بولار قمعغه بفتح قاف و سکون میم و فتح غین
 مع و هائی و قیف آفتاب قور بقه بفتح ضمّه قاف و سکون رای مهله و فتح

بای ایجد و قاف و هائی و قیف غوک قیخو غله بفتح قاف و سکون
 نون و قیخیم ضمه جیم و فتح غین مع و هائی و قیف شکار سبزه قییشقه قیخیم
 کره قاف و سکون سین مهله و فتح قاف و هم و هائی و قیف کونکله قورمه
 بتفخیم ضمه قاف و فتح رای مهله و میم و هائی و قیف گره بی از ادبک
 قورمه بفتح قاف و ضمه واو و سکون رای مهله و فتح بیم و هائی و قیف
 گوشت براین قلغو نه بضمه قاف و سکون لام و تفخیم ضمه غین مع
 و فتح نون و های و قیف بکله قییزمه بتفخیم کره قاف و سکون رای مهله
 و فتح میم و هائی و قیف سریشتم پای قیبقه بفتح قاف و سکون بای
 ایجد و فتح قاف نانی و رای مهله و هائی و قیف بسیار سیاه قبه
 قبه بکره قافین و فتح بایین و سکون هائین قطع قطره
 قرغه بفتح قاف و سکون رای مهله و فتح غین مع و هائی و قیف
 زاغ قائله بفتح قاف باالف و سکون تائی و شدت و فتح لام و های
 و قیف بمعنی یار مثلا نجه قائله بمعنی چند بار و گاهی حذف تا
 هم گویند مثلا قاله قازچه بفتح قاف باالف و سکون رای مهله و فتح

جیم فارسی و لهای وقفه شکر خوره قابور غله بهلم قاز چغه

باز قولات چکه بناگوش القاف مع الیاء التختانی

قلنجی صغ فاف و سکون لام و فتح تائی و فتح کسره غین مع و سکون یا

دغا باز قویه بیز دی بفتح ضم قاف و فتح یائی و فتح کسره

بائی ابجد سکون رای بهله و کسره دال بهله و سکون یا سر داد یعنی

گذشت قوی سخم ضم قاف و سکون یائی و فتح کسره و افتاب

و معنی همان هم کسره قوی بفتح ضم قاف و کسره یائی و فتح اهل و سکون

یائی ثانی پایان و جاه قاری بفتح قاف و الف و کسره رای بهله

و سکون یا پیر و بازو قوجی صغ فاف و سکون رای بهله و

کسره جیم فارسی و غین مع و سکون یا باز قولتائی بفتح ضم

قاف و کسره رای بهله و سکون لام و فتح تائی و فتح کسره و سکون یا

جشن قنی بهم قاف و کسره نون و سکون یا کودکی قیسی بفتح

قاف و سکون یائی و فتح کسره سین بهله و سکون یا کدام قوزی

بفتح ضم قاف و کسره زائی مع و سکون یا بره قود قود غوی

بتفخیم ضمیم قاف و فتح دال هجده و تفخیم ضمیم قاف و فتح دال هجده دوم
 و تفخیم ضمیم غین معجم و سکون یای حیطه سمدی و بهندی ستمارین
 قزیشیه بفتح قاف و سکون زای معجم و کسره نین معجم و سکون یای معنی قصر
 و کوشک و نام شهری قنغلی بفتح قاف و نون خفه و سکون غین
 معجم و کسره لام و سکون یای ازار و فرقه از ترک قین اینی
 برادر خرد زن قولینگ او غلی خانه زاد قبینی غلاف
 قوری خالی و خشک قین اینکاچی خواهر کلان زن
 قینیه کینیه که ام کس قادی گجا قازاچی راه زن قلوچی
 بندی کننده قوماچی لاف زن معنی پیوده گو قاپیچی
 مقرض قیچی تازیانه قود و قیچی بی اعتدال قمری گز
 قوناچی گوساله دوساله قوشچی بازدار قاق و غوچی
 فوجیه برای تعاقب و شمن مقرضه فصل الکاف مع الف
 کالای بفتح کاف با الف و لام با الف ماده کا و شیر دار کیلنسا
 معجم کسره کاف و سکون لام و فتح ین مملد با الف اگر بیاید کفکله
 بکره کاران

بکره کاو و سکون نیم وضع کام فارسی بکره گنجها بمعمره کار
 فارسی و سکون جیم وضع کام و قفایینی بکره کینما گشت کینما گشت
 کینما کینما که ام گشت کینما پاره و کتر و خرد تر کینما
 مثله کو یا داماد کینما کینما ایا عمه خورده کینما کینما کینما
 کو نکا عجمه و کرد کو قاکوه کوز کا جای بر آوردن شراب
 الکاف مع الباء والتاء کو ب بکره کاو سکون بای فارسی
 خیم و بتفخیم ضم مذکوره بسیار کلان و آتش کا و کینما بکره کاو
 و سکون بای فارسی پوشیده کینما بکره کاو و بتفخیم ضم مذکوره
 و سکون با در آمده کو ب بتفخیم ضم کام و سکون تایی و شت کون
 کو نکرت بتفخیم ضم کام و نون خیف و سکون کام فارسی و ضم ای
 مهله و سکون تا شیره کینما ده الکاف مع الجیم
 کینما بکره کاو و سکون رای مهله و کره بای فارسی و سکون
 جیم فارسی خشت بخته کینما بکره کاو و سکون جیم فارسی و در وقت
 کو ب کو ب بکره کاو و سکون جیم فارسی از جای کجایی

رفتن مزد وجه یکم بتفخیم سره قاف و سکون جیم فارسی و پیر
و بگذر کونلمج نان چیا تی الکاف مع الراء المعله
کند ز بکره کاف و سکون میم و ضمه دال مهله و سکون که کیت
کین بتفخیم ضمه کاف و سکون را اندر ای و بمعنی جرک هم آمده
کو موز بتفخیم ضمه کاف و میم و سکون را انکشت یعنی در حال کینجوز
بتفخیم سره کاف و ضمه جیم فارسی و سکون رای مهله بمعنی دیر میکند و بمعنی
بگذران کونند ز سخم ضمه کاف و سکون یای صلیح و ضمه دال مهله
و سکون رای مهله و بوزان کیو گنر سخم سره کاف و ضمه رای
مهله و سکون کاف فارسی و ضمه تایی و شش و سکون رای مهله بایار
کند از کبان الکاف مع الراء المعله کوز بتفخیم ضمه کاف
و سکون را اجتم و تیر ماه کین بتفخیم سره کاف و سکون را محمد
کونند ز بتفخیم ضمه کاف و سکون نون و ضمه دال مهله و سکون رای مهله
روزی نه کوز کوز بتفخیم ضمه کاف اول و سکون رای مهله و بتفخیم ضمه
کاف ثانی و سکون را یعنی دراز الکاف مع الراء المعله

کیش لحم سزه کاف و سکون بین بهم پیر کلامش بفتح
 کاف و لام باله و سکون بین سوسمار کو ناس افتاب
 کو کوشل سینه کو کوراس مثل کو نکوس مرد مخیر
 و متفکر الکاف مع الثین المعجم کو روشن بتفخیم
 کاف و فتح کای مهمل و سکون شین مع کشتی کو مؤش
 بتفخیم ضم کاف و میم و سکون شین نقره کو نداشت بتفخیم
 کاف و سکون نون و فتح دال مهمل باله و سکون شین مع
 اتباع کیریش بتفخیم کره کاف و رای مهمل و سکون شین
 جله گمان و خیاره کیش بتفخیم کره کاف و سکون یای
 و شین مع پوست سمور کو کروش مع ضم کاف اول
 و سکون کاف ثانی و ضم رای مهمل و سکون شین غرض شیر
 کیم نداشت مع کره کاف و فتح میم و سکون لام و فتح دال
 مهمل باله و سکون شین مع هم صحبت و یار کینگاش
 ره کاف و نون خفی و فتح کاف فارسی باله و سکون شین مع

مضبوط کوز و نش بتفخیم ضمه کاف و وای مهله و سکون ای
 همه گیر لا دیدن کوز نیش بتفخیم ضمه کاف و سکون ای
 مهله و سره نون و سکون نین ندیم کردن کوز کلدالش
 بتفخیم ضمه کاف اول و فتح دوم و سکون لام و فتح دال مهله باله
 و سکون نین محم به مشیر کوز اش آشنا کیش و سباله
 کوز ناش و کوز نیش آفتاب الکاف مع العین
 المعجم کوز نلوع به محم ضمه کاف و سکون نون و تفخیم ضمه لام
 و سکون غین روزینه کیز کلیم بتفخیم سره کاف و فتح رای
 مهله و سکون کاف فارسی و تفخیم سره لام و سکون غین محم
 بایستنی کوز نلوع بتفخیم ضمه کاف و سکون خف و ضمه کاف
 فارسی و سکون لام اول و تفخیم ضمه لام دوم و سکون غین محم
 زلاور کوز لاغ گوش کوز نغورغ درائی الکاف
 مع الکاف کوز ک به محم ضمه کاف اول و سکون دوم آسمان
 و کوز معنی سید و سبزی کوز و کوز ک بتفخیم ضمه کاف و سباله
 لکان کوز نال

وفتح ضم لام و سکون کاف فارسی نای خوش پروا گویند
 بحیضه کاف و سکون بای ایجد و ضم رای مهمل و سکون کاف
 بیل و حیرت کثیر ک بکره کاف و سکون بای فارسی و کره ای
 مهمل و سکون کاف متزگان کوزک سخم ضم کام و سکون
 رای مهمل کاف نافی بیل جوین کچلوک بضم کاف سکون
 جیم فارسی و فتح ضم لام و سکون هم کاف زور آور کینک
 سخم سره کاف و نون خیف و سکون کاف کنده کونگلوک
 بتفخیم ضم کام و نون خیف و سکون کاف فارسی و فتح لام بالف و سکون
 کاف فارسی سوم پیراهن گینگز ماک بتفخیم کره کاف فارسی
 و بکره کاف خامی دوم خلقوم کسملک بفتح کام و سکون
 سین مهمل و فتح میم و لام و سکون کاف قفل چوب کولاک
 بتفخیم ضم کاف و فتح لام بالف و سکون کاف فارسی طوفان و شورش
 و رای کیستک بتفخیم کره کاف و فتح سین مهمل و سکون کاف
 و رای کینچیک سخم کره کاف و جیم فارسی و سکون کاف خرد

کیکلیک معجم کاف اول و سکون کاف فارسی دوم و معجم سره
لام و سکون کاف فارسی سوم کبک کوز و کوز معجم کاف
درای مهد و سکون کاف فارسی حسن و انبیلان انگران کبک
بکره کاف و سکون بایی اجمه و سره جمیم فارسی و سکون کاف و سره
گنگ نفع کاف فارسی و نون خیف و سکون کاف فارسی و سره
گوپک معجم کاف و فتح بای فارسی و سکون کاف و سره
و سک کلان کیننگ معجم سره کاف و فتح بای فارسی و سکون نون
و کاف فارسی جامه کلته کیناگ معجم کاف و سکون لام و فتح
تائی قرشت و های و قیف و معجم سره کاف دوم و فتح بای مهد
بالف و سکون کاف فارسی چلپا سه کیننگ معجم سره کاف
و بکره نین معجم و سکون کاف دوم و چوکی و پاسداری کیناگ معجم سره
و فتح بای مهد بالف و سکون کاف فارسی بایی باید کتلوک معجم
کاف و سکون تائی قرشت بارجه که زیر کون بچه نگارند در بند بوشه گویند
کیک آهوز کیلوز تاگ بند بایی کوزاگ سینه کاف
و کوزاگ

و خند و کُشاید کُویا لاک بهر خنده کُیو سلیماک
 خیماره، پندی جانی گوید کُوراک کُتیه و جای شراب و شیشه
 کُوجوک سگ بچه کُوجان خوبصورت کُوراک، بگلان
 کُوکا ننگ و کُوکونگ چغد پندی الو کُویوک کُفر دیا
 الکاف مع اللوم کُل بضم کاف و سکون لام خاکستر و معنی
 بخند کُونکول بفتح کاف و سکون لام و نون خف و ضم کاف و سکون لام
 دل و خاطر کُودول بفتح کاف و سکون لام و واو و سکون لام تالاب
 بگل نعم کاف و سکون لام کنجه گاهل بفتح کاف و سکون لام بالف
 و ها و سکون لام کُونا کُوتل بفتح کاف و سکون لام و فتح تایی و شت
 و سکون لام سُرک و سوارای کُوزل محبوب
 الکاف مع المیم کُنچیم بفتح کاف و سکون لام و کُیم و سکون طیم
 برگستان کُنچیک کُنچیم بفتح کاف و سکون لام و کُیم و سکون طیم
 کاف دوم و بفتح کاف و سکون لام و واو و سکون لام هم حمود و ریم
 بفتح کاف و سکون لام و معنی دفن بکن کُوتاز دهم

و کو قور در شد گوی: الکامل مع النون
کون بنجیم کاف عربی و سکون نون روز و افتاب
کوتن بنجیم کاف عربی و فتح تائی و شد و سکون نون
مقعد کینمان بنجیم کره کاف و سکون تائی و شد و فتح
میم بالف و سکون نون کلید کوز چرت بنجیم کاف و شد
واو و سکون رای مهله و کره جیم فاربی و سکون نون کبوتر
گوزگان معجم ضم کاف و سکون رای مهله و فتح کاف فاربی و سکون
نون دیدگی و بحر کات مذکوره و فتح رای مهله شخصی
که نشنر سلاطین رسد و نسبت داری هم دانست
کو مگان معجم ضم کاف و سکون میم و فتح کاف فاربی بالف
و سکون نون مدفون کینگان معجم کره کاف و فتح کاف فاربی
بالف و سکون نون پوشیدگی کونگان معجم ضم کاف و سکون یائی
حی و فتح کاف فاربی و سکون نون سوختگی کو تو گن بنجیم ضم کاف
و نون و فتح کاف فاربی و سکون نون کار آمدگی کو دات فاربی
بنجیم

۹۴
 (کوچمان صواب جاه بهال سوخت پرندین برتونه)
 مانتاب کسکن اوسعی از گرز الکاف مع الواو
 کوز و سخم ضم کاف و سکون زای معوضه کاف فارسی و سکون
 واو آئینه کیو بضم کاف فارسی و فتح یایی حیط و سکون واو
 داماد کونکو بتفخیم ضم کاف و سکون لام و ضم کاف فارسی
 و سکون واو حنده و خوشرو الکاف مع الهاء گولکه
 بتفخیم ضم کاف و فتح لام و کاف فارسی ثانی و های وقف
 سایه کینجه بتفخیم سر کاف و فتح جیم و های وقف شب
 کیز به سخم سر کاف و سکون رای بهله و بایی فارسی و های
 وقف لحاف کلنده بفتح کاف و سکون لام و فتح تایی و شت و های
 وقف دم بریده کجکینه سخم کاف و سکون جیم و فتح کاف فارسی
 و فتح فون و های وقف خورد کوزا که سخم ضم کاف و فتح ائی
 بهله یا الف و های وقف نقاره کلان کینمه کشته و موش خورد
 و پنجه بر سر کین یاقه طرف عقب الکاف مع الیاء
 الختانه

[illegible]

۹۵ لا بفتح لام با الف رخا زه نو کا لا یسوی علی اهل لاش
 بفتح لام با الف و سکون عین معجم تن مرده لا غ بفتح لام با الف
 و سکون عین جایی اللام مع القاف و الکاف
 لیث سحیم کره لام و سکون قاف بمعنی صاحب مثل اث لوق
 یعنی صاحب است لچک بفتح لام و جیم فارسی و سکون کاف معی معجر
 لوک شتریک کوهانه اللام مع سکون و اللام و الهاء
 لا چن بفتح لام با الف و کره جیم فارسی و سکون نون شاهین
 لا ثون کوزه لویی یل بفتح لام و سکون یای حی و کره
 یای دوم سر تنگ لویچه بفتح لام و سکون کاف وضع
 جیم فارسی و هاء و فی غلیظ اللام مع الیاء التختانیة
 لا یخی بفتح لام با الف و سکون نون و کره جیم فارسی و سکون یای
 آنکه شاهین نگار دارد لویگی بفتح لام و سکون زای معی و کره کاف
 فارسی و سکون یاقومی از قر لباس لوی تنگ فصل الیم
 لا اف منغلا بفتح نون و سکون عین معجم و ففتح لام

پیشانی میا بفتح میم با الف و لای خفی و سکون عین مخ
و فتح رای مهمل فریاد گو سپند مؤنکر استعجم ضمیم و نون خفی
و سکون کاف فارسی و فتح رای مهمل فریاد گاؤ و منذ الف هم میم
و سکون نون و فتح دال مهمل در اینجا ما قفاً بفتح میم با الف و سکون
قاف و فتح تائی قرشت تعریف کن مانگا من حیثیناندا
این قدر بار میآید بقدر مغز سر الحیا الباء مع الهم مع الباء
و التاء و الجیم مقتب بفتح میم و سکون قاف و فتح تائی
قرشت و سکون با تعریف کرده مؤنث است بفتح ضمیمه و نون
خفی و کسره عین مع و سکون تائی قرشت قومی از ادبک
ما قنتج بفتح میم با الف و سکون قاف و فتح تائی قرشت وقاف
دوم و سکون جیم فارسی بحر و تعریف کردن المیم مع الراء و الزلوا
والشبین والعین المعجمین هیز تکبره میم و سکون
یائی حیط و رای مهمل سردار مانشیار گلامدی هما قار
جوان هماموز رگها مؤنث بضم میم و سکون زای محو یح

سبب بفتح میم و نون خیفه دره کاف فارسیه در ارسازه
 مونگوز سخم صم سیم و نون خیفه و ضم کاف فارسیه و سکون زائیه
 شایخ و معنی حیوان نیز آمده مایز مامتر زود مدزش
 بضم میم و دال مهمله و سکون رای مهمله و نین معجم کسندری میخ بضم
 کسره میم و سکون نین بروت سنگلیخ بفتح میم و نون خیفه و سکون
 کاف فارسیه و تفخیم کسره لام و سکون غین خالدار المصحح القاف
 و الکاف مونگوز لوف تفخیم صم میم و نون خیفه و ضم کاف فارسیه
 و سکون زائی معجم و تفخیم صم لام و سکون قاف شخار میغلیق
 تفخیم کسره میم و سکون غین معجم و تفخیم کسره لام و سکون قاف بروئی
 میاموف بفتح میم و الف و تفخیم صم دوم و سکون قاف نخته
 مشیو بکسره میم و تفخیم کسره نین معجم و سکون قاف چرکینی
 مروت بفتح میم و ضم رای مهمله و سکون قاف مثل میلیق
 بندوت مونداف ایچنین مایز و ق لاغر و زائی
 معرب منک بفتح میم و نون خیفه و سکون کاف سبوز مونگ

تفخیم میم و سکون کاف فارسی محنت منک بکسر
نون خیف سکون کاف فارسی هزار و هشتاد و یک از اذینک
مانک بفتح میم بالف و نون خیف و سکون کاف سال مناک
کیل مقرر منبر منچاک عدس مؤچاک بشه المیم
اللام والنون مؤغول تفخیم میم و سکون لام
فرقه عمده ترک و بمعنی ساده دل مؤچون ایل
سهم میم و جیم فارسی و سکون نون و کسر الف و سکون لام
سر بوزینه میچین بکسر میم و جیم فارسی و سکون نون میمون
مینک اوچون بکسر میم و نون اول دوم خیف و سکون کاف
فارسی و تفخیم ضمه الف و جیم فارسی و سکون نون برای من
مین بکسر میم و سکون نون من میژن بفتح میم و سکون یای
حیف و ضمه رایی مهله و سکون نون لاغر و تزار مؤلن بفتح میم
و سکون واو و ضمه لام و سکون نون پارچه ایست ابرینخی
المیم مع الواو و الهاء مخوف بفتح میم و خای میم و سکون واو
حرام مؤضمه میم و سکون واو و کسره کیلائی مؤضمه
یا امره

تایا ته نه منقله بفتح میم و نون خیف و عین معجم و کاف و هائی و قیف
پیشانی منجکینه بفتح میم و کون نون و فتح جیم فارسی و کسر کاف
فارسی و فتح نون و هائی و قیف اینقدر منقله بفتح میم و نون خیف و
فتح عین معجم و هائی و قیف بمن منجیه بفتح میم و کون نون و فتح
جیم فارسی و هائی و قیف این مقدار ما فتنه بفتح میم و الف و کون
قاف و فتح تائی و فرشت و هائی خیف تعریف کن مایه ماده
امونکه آینه المیم مع الیاء الخوانیه منکاشیه بکره میم
و نون خیف و کون کاف و فتح بائی ابجد و کسر شین معجم و کون یا سردار و کون
میمی بفتح میم و کون نون و کون یائی حیله این لا منکی بکره میم و
نون و کسر کاف عربی مشدده و کون یا ازان من منکلی بفتح میم
و نون خیف و کون کاف فارسی و کسر لام و کون یا خالد ارمائی
بفتح میم و الف و کون یا روغن و چربی می بند اما نقلائی
و ما نقلائی پیشانی منعی موزر فصل النون
و لالف و التاء و الهمزة و نون و فتح میم و هائی

و کاف فارسی و فتح یحیی بن نصره دایم کلمات مذکوره
و فتح دال مبدی درجه پنجم قلا چند بار اینجا اینا چون است
نیشکا جرایم یز بکره نون و سکون یا و کمره یای صحر دوم
و سکون یای مبدی چه جا بندد بکره نون و ضم دال مبدی و سکون یای
چیت نشخو از بکره نون و سکون یای مبدی و فتح خای مبدی
بالف و سکون یای مبدی کاغ بند ی جو گالی تو کی بفتح نون و سکون
و او و فتح کا و عربی و سکون یای مبدی چاکر التون موالین
مبدی و الشین و الغین المجهتین و الکاف و الفخاس
مفتح نون و خای مبدی بالف و سکون یای مبدی و شتر لیکن و بازار
الب مستعمل بشو تو گوشت تفخیم ضمه نون و کاف فارسی و سکون
سین مبدی فرقه از ترک یحیی اش بکره نون و الف و سکون یای
چهار اینجا غلیغ بکره نون و فتح جیم فارسی بالف و سکون غین
مبدی و تفخیم کمره لام و سکون غین مبدی دوم چه مقدار اینجا غلیغ
نون و جیم فارسی بالف و سکون غین مبدی و فتح نیشاک

مردم چشم النون مع النون والواو نون
بفتح نون و سکون یا یی حلقه رخمه رای همله و سکون نون دوم الویس
جنگل خان نایمان بفتح نون باله و سکون یای حلقه و فتح
میم باله و سکون نون فرقا است از اودیک نیشات
نام الویس ناخو به نون باله و ضم غین می و سکون واو
چرا نیش شده بنفخم کمره نون و سکون میم و فتح رای همله و نون
می و هائی و قیف چیز و بجای میم یای حلقه هم مستعمل میشود مثل
نیش شده بند نک یعنی چنری خوردی نغاجه به نون و
غین می باله و جیم فارسی و هائی و قیف خواهر زاده نیکه
بکره نون و فتح میم و هائی و قیف چه نیچه بکره نون و فتح میم
و هائی و قیف میچ چند ناخاجه نواسه النون مع الیاء الف
نارای به نون باله و کمره رای همله و سکون یای حلقه آنون
نصیح بکره نون و فتح میم و کمره نون دوم و سکون یا چه چیز
نفتی بکره نون و فتح میم ارشت مشد و سکون یا چه شد

و چه در بعضی بضم نون و فتح غین معجم و سکون یا تا نام ولایتی
است در شمار نشینوارای بجز در چه قسم و چون است
فصل الهامع الالف والتاء المشناة: هاندا
بفتح هاء با الف و سکون یا ی صحیح و فتح دال مهمل پیران هوزا
بیاف هز پیرت بضم هاء و سکون رای مهمل و تائی قرشت و ضم
بائی فارسی و سکون رای مهمل و تائی قرشت جید و جید هارث
بفتح هاء با الف و سکون رای مهمل و تا مانده بکن النون
مع الراء المهمل والشین المعجم هاز بفتح هاء با الف و سکون رای مهمل
مانده شو هوز و ز تقیم ضم هاء و رای مهمل اول و سکون دوم
سگ غوغو میکند هلکر بضم هاء و سکون لام و فتح کاف عربی و سکون
رای مهمل پیر وین هاز میشت بفتح هاء با الف و سکون رای مهمل
و کسره میم و سکون شین معجم مانده الهامع القاف والکاف
واللام هز قاف بضم هاء و سکون رای مهمل و فتح قاف با الف
و سکون ثانی غوغو کننده هلکر و ک تقیم ضم هاء و رای مهمل
ولکن کار

و سنن کام عربی نیزم هوپوک هله هوای تقیم

هأرون

فتح باب الف. وفيه رأي مهله وسكون نون اسب زبون که جابجا

ستارگی کند. هارگن، بفتح هاء و لام هم و سکون راء میهمد و فتحی کاوند

ریه و مکنون شش مانند شده ها و زو نفتح ها با الف و فتح و او

فصل الباء التثنية مع الالف يا غلاً

يَا أَيُّهَا الْفَرَسُ كُنْ عَيْنَ مَعْرِفَتِي لَمْ أَرُغْنِ بِحَالٍ يُوقِلَا بِنَفْسِي

و يكون قاف وفيه لام بالفتح تجسس غايو قسا بفخم

رسکون قاف و فتح بین مہملہ اگر نہ یا سا بفتح یا با الف و فتح بین

یا قافا کناره و گریبان یا زها شوهر خواهر

فَقَالَ لَيْسَ يَوْفَانِ شَيْءٌ يَا رَاذِرُ يَوْزُ غَايِبٍ رَاهِ

وضع الباء الموحدة يث بضم يا وكون باشتتو

یعنی تفخیم کرم یا معنی اول و ترقیق دوم و سکون با حورده

تاج بابا الف سكون يائي فارسي مبرس يلاب فتح ياو

الف وسكون في المده اليام التالوث في شتيفيا

وسكون راي مهله و يا مهله يا زت بفتح يا بالف وضمه راي
وسكون تا وشن بكن يمت بفتح يفتح وضمه وشن تا نام الويس
ازتر كهان يونت بضم يا وشن خف وسكون تا اسب يث
بضم يا وسكون تا هلك حيوانات ازسوا وبعني فروبر يا
بگانه وبعني شرم بيزانده يوقوشت و يوقوشت ماست
يا لا تغراشت موش طلان وگزنه يودان رسم و دستور
الياء مع الجيم يلا بفتح يا ولام بالف وسكون جيم بضم
يلتغاخ بفتح يا ولام وشن خف وفتح عين معجم بالف وسكون جيم فارسي
برهنه يغاخ بفتح يا وعين معجم بالف وسكون جيم فارسي جوب
و فرنگ يلا و خ و يلا فح بضم هاء از طرف خدا الياء
مع الراء المله يوقوشت بفتح وضمه يا وسكون قاف وضمه
تا ي فرشت وسكون راي مهله يمت بفتح يفتح وضمه يا
وسكون راي مهله جاي و زمين يونس بفتح يا وسكون وا وفتح
با ي اجد و سين مهله وسكون راي مهله دشمنان بلا خش و ضم
بضم يا وسكون راي مهله روان بفتح يا وسكون يمت
و ضم

وضمه عین مع و سکون را باران یا مغول و یا غموز مثله

یکر بضم یا و سکون و فارسی درای مهله مدد یتا

بفتح یا و تائی قرشت با الف و سکون رای مهله لبس و بعضی میره

هم آمده یا ز دوست یا کانه الیاء مع الزا

یا و ز بفتح یا با الف و ضمه و او و سکون زای مع شوخ یا ز

بفتح یا با الف و سکون زای مع بهار تابستان و بعضی نویس

یز بضم یا و سکون زای مع روی و عدد صد یلد ز بضم یا و سکون

لام و ضمه دال مهله و سکون زای مع ستاره یلغوز بفتح یا و سکون

لام و تفخیم ضمه عین مع و سکون زای مع تنها الیاء مع السین

والین مع یز مس بفتح یا و رای مهله و میم و سکون سین مهله

بهار می آید یو لبازش شیر یولد اش تفخیم ضمه یا و سکون

لام و فتح دال مهله با الف و سکون شین مع همراه یا ش بفتح یا

با الف و سکون شین مع سال و اشک و بعضی تر و طفل و خور

رزا عین آمده یا نباش بفتح یا با الف و نون خیف و فتح ای

ایجه با الف و سکون شین مع سرین ده یو اش بفتح یا و او با الف

شین شین مع مله و مار مله کا غش بفتح یا با الف و کره

غین معجمه و سکون شین معجمه بارش ۵ یوشن بمعنی یا درای بهمه یوشن
شین معجمه بر دشمن ظفر یافتن در دین یوشن یوشن بمعنی یا درای بهمه
بالف و سکون شین معجمه بمعنی صلح ۵ یا لسا میشت بفتح یا بالف
وین بهمه بالف و کسره میم و سکون شین معجمه کار سازی و کلام
کار یا یا پیش خوابگاه یا داشت دامن یا اوشت نان
الباء مع الغین المعجمه یا و قلوغ بفتح یا بالف و معجمه
رای بهمه و سکون قاف و ضمه لام و سکون غین معجمه و شین ۵ و برای
معجمه بمعنی گنهاره یا و زلوغ بفتح یا بالف و ضمه و او و سکون زای
معجمه و تفخیم ضمه لام و سکون غین معجمه شوخی ۵ یا غ بفتح یا بالف
و سکون غین معجمه روغن ییو غ بفتح یا و تفخیم ضمه بای فارسی
و سکون غین معجمه پوشش ینکلیغ بفتح یا و نون خف و سکون کاف
فارسی و تفخیم کسره لام و سکون غین معجمه بمعنی نوع ۵ یز لوغ بفتح یا
و سکون زای معجمه و تفخیم ضمه لام و سکون غین معجمه صاحب روی یا غلیغ
بفتح یا بالف و سکون غین معجمه اول و تفخیم کسره لام و سکون غین دوم
رومال یو قلوغ بفتح یا و سکون قاف و ضمه لام و سکون
غین نیست یا زغ بفتح یا بالف و ضمه زای معجمه و سکون غین معجمه
گناه ۵ یا فواع برگر یز لیغ فرمان الباء مع الف
یوشن بفتح یا و زای بهمه بالف و کاف و سلاخ ۵ بفتح

بفتح یا اول و دوم بالالف و سکون قاف پیاده یو و قاف یو و قاف یو
و تفخیم ضمه و اول و سکون قاف یو و قاف یو و قاف یو و سکون قاف
حرف یو یو نه یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو
روشن و سفید و ستر قین ضمه رای مهله شفاف یو و مشاف و تفخیم ضمه
یا و سکون میم و فتح شین معجم بالالف و سکون قاف نرم یس و قاف
بفتح یا و سکون بین مهله و تفخیم ضمه تائی قرشت و سکون قاف بالین
یا و صاف بفتح یا بالالف و سکون زائی معجم و فتح میم بالالف و سکون قاف
زر یس و قاف بفتح یا و سکون بین مهله و تفخیم ضمه میم و سکون قاف
عندش یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو
یس و قاف بفتح یا و سکون صغیر و فتح غلین معجم بالالف و سکون قاف و حار و غر و
یس و قاف یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو
رای مهله و تفخیم ضمه تائی قرشت و سکون قاف پیوسته و پاره
یس و قاف بضم یا و سکون قاف و فتح رای مهله بالالف و سکون قاف
برگ درخت یس و قاف بفتح یا و سکون بین مهله بالالف و سکون قاف
تماری جنگ و جهاد یز و قاف روشن بر قسم خواه آتش خواه آفتاب
خواه آفتاب یا و قاف یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو
سیخاره ناز و قاف یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو و قاف یو

نیز آمده یا لاف کا به سنگ ایند لاف و یا لاف خلی تالان
یعنی گماه یا مان لیفت بدی میز لاف درود الباء مع
پینگ بکریه یا و فتح لام و سکون فون و کلف فارسیه و ذوک و بفتح یا
سینه و کوچ پینگ بضم یا و نون خیف و سکون کاف فارسیه بضم و غیره
یونگ بضم یا و ضم ای مهله سکون کاف فارسیه و دونه یونگ
بضم یا و سکون میم و ضم دال مهله سکون کاف فارسیه موی ز هاز
پینگ بکریه یا و نون خیف و سکون کاف فارسیه استین یوزا کز دل
یا ک برگ یوزا کز اسب دونه یوزا کز برج یوزا کز یار
الباء مع اللام پیل بکریه یا می حی و سکون لام سال و بضم کمره
مکره باد یوزا کز بضم ضیا و سکون لام راهه یتان بضم یا و فتح تانی
قرشت باللف و سکون لام معنی صف یا ان مع یای باللف و سکون
لام موی گردن اسب دروغن یوزا کز ان بضم یا و سکون رای مهله و فتح
سکریه قرشت باللف و ضم و او و سکون لام فوج که برای گرفتن مویشی و غیره
پینگ بفتح یا و نون خیف و کمره کاف فارسیه و سکون لام سبک
یا سینل رنگ سبز الباء مع المیم یلدا فم بکریه یا و سکون لام و فتح
دال مهله باللف و سکون میم زود یا فم بفتح یا باللف و کمره کاف فارسیه
و سکون میم یا فم بفتح یا باللف و سکون میم شاده سر نیم بضم یا

فتح تکی قرشت و سکون میم لقمه یلکم صمغ یا و کره لام و سکون میم
صمغ یو کلمه نرم یاشن از و م خورش انگور یولار نیم
برق و کبر الیاء مع النون یقین بفتح یا و کره قاف و سکون نون
نزدیک یحان صمغ یا و میم بالف و سکون نون به سده یواقلن
بفتح یا و رای مهله بالف و سکون قاف و فتح لام و سکون نون سسلج یل
یلن بکبره یا و فتح لام و سکون نون مار که یغن صمغ یا و کره غین
مع و سکون نون جمیعت یغلن بفتح یا و سکون غین مع و کره کاف فاری
و سکون نون جمع شو یغن بفتح یا و سکون غین مع و کره رای مهله
و سکون نون شانه یغن بضم یا و فتح غین مع و سکون نون فریه
یندن بکبره یا و سکون نون و کره دال مهله و سکون نون پس فرداه
یلن صمغ یا و کره لام و سکون نون زبانه آتش یلقوف بفتح یا و سکون
لام و فتح ضم قاف و سکون نون عکس یکن بضم یا و فتح کاف فاری
و سکون نون کجام یسن بضم یا و سین مهله و سکون یان بفتح یا و سکون
و سکون نون بهکو یو کن صمغ یا و رای مهله و کاف یو بی کار آمدگی
یشی بفتح یا و ضم شین مع و سکون نون پنهان یا شین برق
یحان فیل یا کاند و یا لغان دروغ یغن گردن

یوزقان لحاف یوغان کز یا لاثون یغان
الیا مع الواو یزغو بفتح یا و سکون رای بهله و نیم عین مع
د سکون واو سیاست یو بفتح یا و سکون واو دشمن یوقمو
معهم یا و سکون قاف و نیم میم و سکون واو آیانه مثله یوقمو ازودی
آیا نروی یزلو بضم یا و سکون زای مع و نیم لام و سکون واو حسین
و وحیه یبقو بفتح یا و سکون بای فارسی و نیم قاف و سکون واو
برده یا لا و علم یوزکو رکاب یا غلاقو روغن داغ
الیا مع الهاء یا قه بفتح یا با الف و فتح قاف و هائی و قیف کرمان
ییلمه بفتح یا و کسره یائی صیحه و سکون لام و فتح میم و هائی و قیف
بهناور یینه بتغییر یا و فتح میم و هائی و قیف خوراک و نیم حکه
کسره یا و تون خیف و سکون جیم فارسی و صیحه کاف عربی و هائی و قیف باریک
ییمز ققه بضم یا و میم و سکون رای بهله و تائی و زشت و فتح قاف و
های و قیف یفه رخ یزمه بضم یا و سکون جیم رای بهله و فتح میم
و هائی و قیف چکن دوزی یلمه بضم یا و سکون لام و فتح میم
و هائی و قیف جینزیکه موی آن کدر با نندیده بفتح یا و سکون لاله
و هائی و قیف

دهای و قیف اسگون و سبکی که ای میوه بران اسگون
بیره بفتح یا و رای بهمه و های و قیف زخم الباء مع الیاء
التخانیة یخشیع بفتح یا و سکون خای مع و کره شین مع و سکون
یا خوب یایی بفتح یا یا الف و سکون یای دوم کما
و تابستان یا یحیی بفتح یا یا الف و کره عین مع و سکون یا
بمعنی دشمن و بفتح یای مذکوره بی الف بمعنی گرید بمعنی بر شکل
یسگی بفتح یا و نون خف و کره کاف فارسی و سکون یا نو یونی
صح یا و کره زای مع و سکون یا صح یا یستی صح یا و کره بن بهمه
شده و سکون یا بهن یولیجی سحهم ضم یا و سکون لام و کره
یم فارسی و سکون یا بهتر یا یحیی بفتح یا یا الف و کره یای
ری و سکون نون و کره جیم فارسی و سکون یا پوشش بارانی
ز یا یستی سحهم ضم یا و سکون رای بهمه و فتح یای ابجد الف
و کره نین مع و سکون یا سردا صد کس یقادی بضم یا و فتح
الف با الف و کره رای بهمه و سکون یا باله یسگی

بتفخیم کرده یا و فتح ناف یونانی و لانه لایم و سکون یا برای خوردن
 یکره چینی یا و دال مهله و هائی دفعی و کره جیم فارسی و سکون یا
 افسون از یونانی یا و فتح رائی مهله و سکون میم و کره جیم
 فارسی یور یا دوز یونانی بتفخیم ضمه یا ئی حیطی و سکون لایم فتح
 میم و کره جیم فارسی بولکه کشنده یونانی یا و فتح یونانی مهله بالف
 و سکون قاف و کره جیم فارسی و سکون یا سلا حد از یونانی
 یا و فتح یونانی مهله و سکون تائی قرشت و سخم ضم کاف فارسی و کره جیم
 فارسی آفریننده یونانی و یولا و چینی راه بر یا زنی
 مفلس یا زنی میدان و دشت یونانی کنده شد
 یونانی آنچه بر جانور تمام شد الحمد لله رب العالمین
 صلوات الله علی رسول محمد و اله و اصحابه اجمعین اما بعد
 یونانی خوار بهو که چون اکثر کتب در سیه فارسیه مخلوط بلغات ترکی
 است و طالب را در تحقیق الفاظ و ادراک معانی آن محسوس بیتی و شهادت
 و کتابی سوائی رساله فضل اله خان که بیان معانی و تحقیق الفاظ مذکور است

در این کتاب به شرح بیان لغت
خالی نبود از کتب اطالع الحروف و نیز عبد الرحیم بامر طاع
امیر و الانبخت اعلیٰ بهمت منظر حکام محمد موافق مدرس
فارسی و عربی حساب او در بی الاذالت ایام دولت
متن آئیده رساله مذکور به بلاد در باب به ترتیب حروف تهجی
بصحت و تقابله نسخ و اضافه بعضی از لغات دیگر در عهد حکومت
نواب مستطاب علی القاب راعی بلاد حاجی بنیان فساد
خدام و الا مقام ام همت کور و خزل بهادر و الامام الله در بلده
ملکته بطبع خانه شیخ بهرست الله در سنه ۱۲۰۲ هجری مطابق ۱۸۱۵ عیسوی
بقابل طبع در آورد و بر لغاتیکه بر اصل کتاب افزوده خط ساده
گذاشته شد فقط رساله لغت تبارخ بعد چهارم ربیع الاول
بنابر خاطر داشت بر خود داران و کسب کاتبان نوشته شد

بسم الله الرحمن الرحيم
تاریخ نجم ماه مبارک رمضان روز جمعه قمری وقت نماز حضرت خلیفه بر بنیاد در لال
عبودت خصال سید عالم علیه السلام بر حجت فرموده بودند که در سنین مبارک محکم بود
که بیکایک خیال مبارک رسد که بار و نمودن پیده حکم فرماید حضور زریان
که فروخورده و اگر دیدن تا تعجب است و اعراسیت الهی چه تصور کرده اند و حق
از چشم به محفوظ دارد فقط

اشعار متفرقات کفن محبوب سکن رجز مرطوبی سکن

بامجنون سکن با رنج کفوف مخنوق شعر

اسْمِعْ مَنِيَّ يَا ابْنَ الدُّنْيَا
فَعَلْنُ فَعَلْنُ فَعَلْنُ
اعْمَلْ خَيْرًا تَزِدُّ حَسَنًا
فَعَلْنُ فَعَلْنُ فَعَلْنُ

شعر رجز مجنون با مزج مقبوض

وَطَا مَا وَطَا مَا وَطَا مَا
مُفَاعِلُنْ مُفَاعِلُنْ مُفَاعِلُنْ
سَقَى بِكَفِّ خَالِدٍ وَأَطْعَمَا
مُفَاعِلُنْ مُفَاعِلُنْ مُفَاعِلُنْ

شعر رمل سکفوف م عروض و رز

لَا أَرَى مِنَ الْفَوَازِ مَذْأَرَ الْكَافِ
فَاعِلَاتُ فَاعِلَاتُ فَاعِلَاتُ
نرمینم اردن از قفسیکه
مجا بینم ترا

أَنْ يَمِيلَ نَحْوُ شَادِنٍ سِوَالِ
فَاعِلَاتُ فَاعِلَاتُ فَاعِلَاتُ
که مایل شود جانب غزالی
یعنی معشوق سواهی تو
شعر کعق مجنون م عروض و رز

أَرَأَيْتَ الْحَاضِرَ هِمَّ الشَّرَا
فَعِلُنْ فَعِلُنْ فَعِلُنْ فَعِلُنْ
آیا دیدی برای حاضران
اوشان اثر

وَسَمِعْتَ لِفَأْتَبِصِمْ خَبْرًا
فَعِلُنْ فَعِلُنْ فَعِلُنْ فَعِلُنْ
و شنیدی برای غایبان
اوشان خبر

شعر بحر مجنون م عروض و رز

وَيَقْلُ مَنَعَ خَيْرَ كَلْبٍ

فَعِلْتَن فَعِلْتَن فَعِلْتَن

وَعَجَلُ مَنَعَ خَيْرَ تَوْ دِه

فَعِلْتَن فَعِلْتَن فَعِلْتَن

بحر طویل شعر عروض مقبوض و ضرب سالم است اول

وافی

أَيَا مُنْذِرَ كَانَتْ غُرُورًا صَحِيفَةً

فَعُولُنْ مَفَاعِيلُنْ فَعُولُنْ مَفَاعِيلُنْ

وَكَمْ أَعْطَاكُمْ فِي الطَّوْعِ مَالِي وَكَأَعْرَضِي

فَعُولُنْ مَفَاعِيلُنْ فَعُولُنْ مَفَاعِيلُنْ

دویم شعر عروض و ضرب عروض مقبوض آمده است

وافی

سَيَبْدِي لَكَ أَيَّامٌ مَا كُنْتَ جَاهِلًا

فَعُولُنْ مَفَاعِيلُنْ فَعُولُنْ مَفَاعِيلُنْ

سید بن ابی طالب علیه السلام
 و آیه سوره بقره
 باین صفت از عترت خود را نقل
 غیب بطریق تشبیه
 ظاهر خود را زبانه خیر را افکار
 در آیه اول و اخبار را انکس
 در آیه اول و اخبار را انکس
 در آیه اول و اخبار را انکس

وَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا زِينَتَكُمْ
 قَوْلُنْ مَقَابِلُنْ قَوْلُنْ مَقَابِلُنْ
 ششم شعر عروض مقبوض و ضرب محذوف
 وافی

أَقِمُوا بَنِي النَّعْمَانِ عَنَّا صُدُورَكُمْ
 قَوْلُنْ مَقَابِلُنْ قَوْلُنْ مَقَابِلُنْ
 راست کنند را اولاد نعمان از ما
 سینه های خود را یعنی از ما
 بر آستی گرانید و کبر شما کنید

وَلَا تَقِمُوا الصَّاعِرِينَ الرَّؤُوسَا
 قَوْلُنْ مَقَابِلُنْ قَوْلُنْ مَقَابِلُنْ
 و الا مقابله کنند در حالیکه خرد زرد
 کشنده اید سر را را یعنی در کمربست
 مقابله سرهای شما شکسته و خرد و خرد
 و ناب مقاومت نخواهید آورد ۱۲

وَفَارَقْتُ حَتَّىٰ مَا أَبَالِي مِنَ النَّعَا
 قَوْلُنْ مَقَابِلُنْ قَوْلُنْ مَقَابِلُنْ
 و مفارقت کردم از دنیا حتی که
 پروا ندارم بنوشه

وَإِنْ بَانَ جِدْرَانِي عَلَىٰ كِرَامٍ
 قَوْلُنْ مَقَابِلُنْ قَوْلُنْ مَقَابِلُنْ
 و اگریم باشند همایکان برین
 بخشش کنند ۱۳

بحر مبدوءان بر شش زنت وزن اول شعر عروض و فزونی دهم
مجزو

بهر مبدوءان بر شش زنت
مجزو

بحر مبدوءان بر شش زنت
مجزو

يَا لَبَّكَرَ انْشُرُوا لِي كَلْبًا
فَاعِلَانُ فَاعِلُنْ

بهر مبدوءان بر شش زنت
مجزو

يَا لَبَّكَرَ اَيْنَ اَيْنَ الْفِرَاسِ
فَاعِلَانُ فَاعِلُنْ

شعر وزن دوم عروض مخدوف و ضرب مقصور آمده است
مجزو

لَا يَغُرُّنَّ امْرَأَةً عَيْشُهُ
فَاعِلَانُ فَاعِلُنْ

كُلَّ عَيْشٍ صَائِرٌ لِلزَّوَالِ
فَاعِلَانُ فَاعِلُنْ

وزن سوم شعر عروض و ضرب مزد مخدوف است
مجزو

اعْلَمُوا أَنِّي لَكُمْ حَافِظٌ
فَاعِلَانٌ فَاعِلٌ فَاعِلٌ

شامدا ماكنت او غایبا
فَاعِلَانٌ فَاعِلٌ فَاعِلٌ

وزن چهارم عروض مخدوف و ضرب ابرست شعر
مجزو

إِنَّمَا الزُّلْفَاءُ يَا قُوتَةَ
فَاعِلَانٌ فَاعِلٌ فَاعِلٌ

أَخْرَجَتْ مِنْ كَيْسٍ دُهْقَانٍ
فَاعِلَانٌ فَاعِلٌ فَاعِلٌ

وزن پنجم عروض و ضرب هر دو مجنون مخدوف است شعر
مجزو

لَلْفَتَى عَقْلٌ يَعِيشُ بِهَا
فَاعِلَانٌ فَاعِلٌ فَاعِلٌ

حَيْثُ يَهْدِي سَاقَهُ قَدَمُهُ
فَاعِلَانُ فَاعِلَانُ فَعِلْنُ

زیرا که راه میفاید پایی او را
قدم او یعنی پیش پایی او
هدایت میکند او را فرموده

وَرَنَ شَحْمَ عَرُوضٍ مَجْنُونٍ مَخْرُوفٍ وَضَرْبٍ انْبَرَسَتْ شَعْرُ
مَجْنُونُ

رُبَّ نَارٍ بَتَّ أَرْمَقَهَا
فَاعِلَانُ فَاعِلَانُ فَعِلْنُ

بسیار بخت بدیدم از آنکه می
خسکند
عودند

تَقْصُرُ الْهَنْدِي وَالْفَارَا
فَاعِلَانُ فَاعِلَانُ فَعِلْنُ

دورتر خدایت برود و
نوعمر خود بگوید که صبح
نوشید و از بیم آتش من بود

بِحَرْبِ سَيْفِ اشْعَارَانِ بَرَشْمَشٍ وَرَنَسَتْ أَوَّلَ عَرُوضٍ وَضَرْبٍ مَرْدُ
مَجْنُونِ سَتِ شَعْرُ دَانِي

يَا حَارَا أَرْمِيَنَّ مِنْكُمْ بِدَاهِيَةٍ
سُتَفْعِلَنَّ فَاعِلَنَّ سَتَفْعِلَنَّ فَعِلَنَّ

بفرست عارشات باید که
افزاده شود از
شما و بپای

لَمْ يَلْفَقَا سَوْقَةً قَبْلِي وَلَا مَلِكًا
سُتَفْعِلَنَّ فَاعِلَنَّ سَتَفْعِلَنَّ فَعِلَنَّ

که نیفتاده است و ران
کسی باز نمی داند که
پادشاه بفرستد بر من
بسیار بد که خوشا گفتم
کس بخود نباشد

بسیار از آن این
نوع است و اشعارش را
در مجاز و رند و از آن
نوعی است و بسیار مجز

وزن دوم عروض مجنون و ضرب مقطوع آمده است شعر
و آتی

قَدْ أَشْهَدُ الْغَارَةَ الشَّعْوَاءَ تَحْلِيْنُ
مستفعلن فاعلن مستفعلن فاعلن
تحقیق عارضه
غارت های مشقده
حالبکه مرده است مرا

جَرْدَاءُ مَعْرُوفَةُ الْحَيَّيْنِ سَرْجُوبُ
مستفعلن فاعلن مستفعلن فاعلن
اسب ماده کم موم
کوشش دار برنگ
در از قد ۱۲

وزن سوم عروض سالم و ضرب نوال است شعر
مجز

أَنَا ذَمُّنَا عَلَى مَا خَيْلَتْ
مستفعلن فاعلن مستفعلن
بدستیکه ما جو کرده ایم
بر خیال کردن انحرشونه

سَعْدُ بْنُ زَيْدٍ وَعَمْرٌ مِنْ تَمِيمٍ
مستفعلن فاعلن مستفعلن
سعد ابن زید را
و عمرو از بنی تمیم

وزن چهارم عروض و ضرب بر دو سالم آمده است شعر
مجز

انفاره شعور
بجمله نوشت ابو ذر
کتابه و شکر مودت

مَاذَا وَقَفَنِي عَلَى رُبِّعٍ غَفَا

مستفعلن فاعلن مستفعلن
جست مطلع شدن
مکان مشوق گزینا بود
شده است

وَمَخْلُوقٍ دَارٍ سِ مُسْتَعْجِرٍ

مستفعلن فاعلن مستفعلن
و بی نشان است و مندرک
است و خاموش است که آواز
بر سر او و حکایت کارکنانش کند

وزن پنجم عروض سالم و ضرب مقطوع آمده است شعر

مجزو

سِيرٌ وَامْعًا إِنَّمَا مِعَادُكُمْ

مستفعلن فاعلن مستفعلن
سیر کنند مجتمع شده
این نیست که معاد شما

يَوْمَ الثَّلَاثِ بَطْنُ الْوَادِ

مستفعلن فاعلن مفعول
این روز شنبه در بطن
الواد است و ترجمه لغت کرده

وزن ششم عروض و ضرب هر دو مقطوع آمده است شعر

مجزو

مَا هِيَ السُّوْقُ مِنْ أَطْلَالٍ

مستفعلن فاعلن مفعول
کدام چیز در میان و
آوردن شوق مرا از خانه بجا

۱۱۱
 کتب معتدلی بران از شیخ
 وزیر بران نوشته کرد
 صیغ کونست بران و در
 صحت کونست بران
 بسیار کجاست

أَصْحَتْ فِقَارًا كَوْحِي الْوَاحِي

مستفعلن فاعلن معقولن
 که بوده اند خالی و مثل
 نقش کاتب و آلات
 بر صاحب خود میکنند

و سبوی این در آنها وزن دیگر آمده که عروض او مجنون احمد
 و ضرب مجنون مفعول است شعری مجز

إِنَّ شَوَاءً وَنَشْوَةً وَخَبَّ الْبَازِلِ الْعَمُونِ

مفععلن فاعلن فعل فعلتن فاعلن فعولن

بحر وافر اشعار این بحر بر سه وزن ابد اول عروض و ضرب مجز
 مفعولیت شعری وافی

لَنَا غَمْرٌ سَوْقًا غَزَا

مفاعلتن مفاعلتن فعولن
 برار ما گویند نیست که بر این
 آنها چنین گویند آن که
 بسیار شیر دارند

كَانَ قُرُونٌ جَلَّتْهَا الْعَصِي

مفاعلتن مفاعلتن فعولن
 که یا سنا خدای کند سال
 از آنها مانند عصا و در آن

وزن دویم عروض و ضرب هر دو سالم آمده است شعر
 مجز

تحقیق کونست بران و سستی
 و بوجه رفتن شتر نه سال استوار
 در اشعار دیگر خوانده
 بهر آنکه این شعر
 بحر وافر اوزان این
 و اشعارش را در دنیا و
 بحر و کار دارند یکی وافی
 غزل و غزل در اوزان
 خاقانی و سنا خدای کند سال
 در اشعار دیگر خوانده
 بسیار است و در آن
 بسیار است و در آن

لَقَدْ عَلِمْتَ بِعِقَاتِ حَبْلِكَ وَاهِنْ خَلْقَ

مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن

وزن سوم عروض سالم و ضرب معصوب آهوه هفت شعر خود

أَعَاتِيهَا وَأَمْرُهَا فَتَغْضِبُنِي وَتَقْصِيَنِي

مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن

بحر کامل و اشعار این بحر بر وزن مستعمل است اول عروض و

ضرب بر دو سالم است شعر دانی

وَإِذَا صَوْتُهَا اقْصَرَّ عَنْ نِدَائِي دَهْرُكَاهُ سَكْرُ زَمَنِ دَوْدُ

مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن

وَكَمَا عَلِمْتَ شِمَائِلِي وَتَكْرَامِي

مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن

وزن شعر دویم عروض سالم و ضرب معصوب است

دانی

وَإِذَا دَعَوْتُكَ عَمَّهِنَّ فَإِنَّهُ
متفاعِلن متفاعِلن متفاعِلن

و چون خوانند آن زمان را
بلفظ عم خود پس این خوانند

نَسَبٌ يَبْدُكَ عِنْدَهُنَّ خَالًا
متفاعِلن متفاعِلن متفاعِلن

نسب است که موجب تقصیر
است در تو نزدشان یعنی ترا

و زنی سوم عروض سالم و ضرب مضارع است شعر
و انبی

لَمِنَ الدِّيَارِ بَرَكَمَتَيْنِ فَعَاقِلِ
متفاعِلن متفاعِلن متفاعِلن

برکتین

که است خانه ما و در موضع
و در موضع عاقل

دَرِسْتُ وَغَيْرَ أَيْهَا الْقَطْرِ
متفاعِلن متفاعِلن متفاعِلن

که گفته شده از و متغیر کرده است
ن تهایش باران

و زنی چهارم عروض و ضرب هر دو واحد است شعر
و انبی

لَمِنَ الدِّيَارِ عَفَا مَرَّ بَعَهَا
متفاعِلن متفاعِلن متفاعِلن

برگشت این خانه را که
نابود کرده است مَرَّها را

زاده بگردد و تو نزدشان نقصان را و این ترجمه این است

و این است در این خانه و این است در این خانه و این است در این خانه

مَطْلُ اجْتِشٍ وَبَارِحٍ تَرِبٍ
متفاعِلن متفاعِلن فَعِلُنْ
باران بزرگ قطره شد بود
و کرد باد خاک بر دراز نه ۱۲

وزن نجم عروض اخذ و ضرب اخذ مضرت شعر
و انی

وَلَا نَتَّ اشْجَعُ مِنْ اُسَامَةَ اِذْ
متفاعِلن متفاعِلن فَعِلُنْ
و بر آید نوشیغ هر سنی
از شیر شگامبکه

دُعِيَتْ نَزَالٌ وَجَّ فِي الدَّعْرِ
متفاعِلن متفاعِلن فَعِلُنْ
خوانند او را و بگویند که
خسومت کن در خوف

وزن ششم عروض سالم و ضرب مرفل است شعر
مجزو.

وَلَقَدْ سَبَقْتُكُمْ اِلَى الْفَلَمِ تَزَعَتْ وَاَنْتَ اَخْرُ
متفاعِلن متفاعِلن متفاعِلن
بارشنی مقبوضه در مصرع ثانی معترض است

وزن هفتم عروض سالم و ضرب مزال است شعر
مجزو

باران بزرگ قطره شد بود
و کرد باد خاک بر دراز نه ۱۲
خوانند او را و بگویند که
خسومت کن در خوف
بارشنی مقبوضه در مصرع ثانی معترض است

جَدَتْ يَكُونُ مَقَامُهُ ^و اَبَدًا ^و يَخْتَلِفُ الرِّيحُ ^و
 متفاعِلن متفاعِلن متفاعِلن متفاعِلن

این قیصر خواهند جبار و انجا
 که همیشه با وای مخالف درود

وزن هشتم عروض و ضرب بر دو سالم آمده است شعر
 مجز

وَإِذَا انْفَقَرَتْ فَلَا تَكُنْ مُتَحَشِّعًا وَتَحْمِلُ
 متفاعِلن متفاعِلن متفاعِلن متفاعِلن

هرگاه محتاج شوی پس مشو
 عاخری کننده و بر حمل کن

وزن نهم عروض سالم و ضرب مقطع آمده است شعر
 مجز

وَإِذَا هُمْ ذَكَرُوا الْإِسَاءَةَ الْكَثْرَ وَالْحَسَنَاتِ
 متفاعِلن متفاعِلن متفاعِلن متفاعِلن

آن مردم هرگاه بدی بگویند
 زیاده تر بیان میکنند نیکیها را

بحر مزج و اشعار این بر دو وزن آمده اول عروض و ضرب
 بر دو سالم است شعر مجز

این مردم هرگاه بدی بگویند
 زیاده تر بیان میکنند نیکیها را

عَقَامِينَ إِلَى لَيْلِي السَّهْبِ فَلَا مَدَاحَ فَالْغَمَرِ
 متفاعِلن متفاعِلن متفاعِلن متفاعِلن

این مردم هرگاه بدی بگویند
 زیاده تر بیان میکنند نیکیها را

این مردم هرگاه بدی بگویند
 زیاده تر بیان میکنند نیکیها را

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله

وزن دوم غرض سالم و ضرب مفعول است شعر

وَمَا ظَهَرِي لِيَاغِي الضَّمِيرُ بِالظَّهْرِ الذَّلِيلِ

مفاعيلن مفاعيلن مفاعيلن مفاعيلن

بحر بحر و اشعار این بحر بحر و وزن آنه است اول عروض

و ضرب مفعول سالم شعر وافی

دَارِ لِسْلَى إِذْ سَكَمِي جَارَةً

مفعولن مفعولن مفعولن مفعولن

قَفَرَنِي أَيَاتُهَا مِثْلُ الزَّبَدِ

مفعولن مفعولن مفعولن مفعولن

وزن دوم عروض سالم و ضرب مفعول است شعر

وافی

الْقَلْبُ مِنْهَا مَسْتَرِجٌ سَالِفٌ

مفعولن مفعولن مفعولن مفعولن

در این شعر وزن عروض است و ضرب مفعول است وافی

در این شعر وزن عروض است و ضرب مفعول است وافی

وَالْقَلْبُ مِنِّي جَاهِدٌ مَجْهُودٌ دَوْلَتِ مَن دَرِشَد

در بیان دشواریش آوردل مرا
مکان ام عمر که خالی است

و نه فایده ای هم حاصل نشد
از یک معالج من نیست که بدو را
باید از او بهر خواهش نمود و چون این
دو بن از یکدیگر جدا شدند و خالو
مناجات فرمود که ای بابی چه میگوید؟

و عبد الصمد درین بحر خوبی گفته و در مصرع بیتی از آن رکنی بر اینگونه

هکذا یعلن

قَالَ جَبَلٌ مَاذَا لَجَلٌ هَذَا الرَّجُلُ حِينَ احْتَضَلَ
سَفْطَلُنْ سَفْطَلُنْ سَفْطَلُنْ سَفْطَلُنْ

بحر رمل و اشعار این بحر بر شش وزن آید اول عروض محذوف

و ضرب سالم شعر دانی

أَبْلَغُ النِّعَمَانِ عَنِّي مَا لَكَ
برسان ای نعمان از جانب من مالک را ۱۲۱

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

أَنَّهُ قَدْ طَالَ جَسِيٌّ وَانْتِظَارٌ
در سنگدشان اینست که در زشد جس و انتظار

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

وزن دوم عروض محذوف و ضرب مقصور است شعر

دانی

مِثْلَ سَحْقِ الْبَرْدِ عَفَى بَعْدَكَ
مانند کینه چادر دور کرد پس تو

گفته می شود قبل بیت این بی شری که این

مرد هرگاه محفل از دست بدهد بخود وصل یا غیره

این و اشعار این بحر
بر شش وزن آید و در
جای شش وانی و شش محذوف و از آن

الْقَطْرِ مَغْنَاهُ وَتَادِيْبُ السَّمَائِ بُارَانِ مَنْزِلِ اورا

فَاعْلَامَاتِن فَاعْلَامَاتِن فَاعْلَامَاتِن
وَمِنْهُ رُفُوفَتِن بَاوُشْمَالِ ۱۲

وزن سیم عروض و ضرب بر دو محذوف آمده است شعر
دانی

قَالَتِ الْخَنَسَاءُ لَمَّا جَلَسَتْهَا كَفْتَنُ بَرَكَةِ بِيَامِ

فاصلاتین فاصلاتین فاعلن

شَابَ رَأْسِي بَعْدَ هَذَا وَاسْتَحَبُّ بِيْرُ شَدَّ مِنْ

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

وزن چهارم عروض سالم و ضرب مینغ و این نغمه است شعر

يَا خَلِيلِي أَرْبَعًا وَاسْتَحْبِرْ أَرْسَمًا بَعْضُفَانُ

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

وزن پنجم عروض و ضرب هر دو سالم آمده است شعر

ای مرد و بار من منزل گسند تو وقت نماز گد
و یکمید خیمه مکان دوبران مرد صفایا

مَقْفَرَاتِ دَارِ سَاكَاتٍ ^{مُثَلِّ} ابَاتِ الزُّبُورِ
 فاعلان فاعلان فاعلان

وزن ششم عروض سالم و ضرب مخدوف آمده است شعر
 طَالَمَا قَوَّتْ بِهِ الْعَيْنَانِ مِنْ هَذَا الثَّمَنِ
 فاعلان فاعلان فاعلان فاعلان

بحر سریع و اشعار این وزن بر شش وزن آمده اول عروض مطوی
 مَكْنُوفٌ وَضَرْبٌ مَطْوِيٌّ مَوْقُوفٌ شَعْرُ وَافِيٍّ
 اَزْمَانٍ سَلَمَى كَايَرِي مِثْلَهَا
 مستفعلن مستفعلن فاعلان

الرَّأْوُنِ فِي شَامٍ وَكَافِي عِرَاقٍ
 مستفعلن مستفعلن فاعلان

وزن دوم عروض و ضرب هر دو مطوی مكنوف آمده است شعر
 وافی

هذا البيت
 طالع
 بحر
 جمع و اشعار این بحر
 بحر وافی و مشهور است
 چهار وافی و دو مستفعلن

لفظ آراء علی بن ابی طالب

مَا جَ الْهُوَ رَسْمِ ذَاتِ الْغَضَا
مستفعلن مستفعلن فاعلن

عشق او درو
سکای ویران و دران
جایگاه در خانه نشین

مَخْلُوقٍ مُسْتَعْجِمٍ مَحْوِلٍ
مستفعلن مستفعلن فاعلن

غضا بالفتح عام و غنی است
و ذات الغضا کلمه دراز
غضا بانه مخلوق

و وزن شوم عروض موی مکسوف و ضرب اصل است شعر
و انی

قَالَتَ وَ كَمْ يَقْصِدُ لِقِيلِ الْخَنَاءِ
مستفعلن مستفعلن فاعلن

معقوفه و مال نشین
برای نفس نشین
بمعنی که بود و محول
بمعنی آنکه در یک آن گذشت
بمعنی که در یک آن
بمعنی که در یک آن

مَهْلًا فَقَدْ أَبْلَغْتَ أَسْمَاءَ عِي
مستفعلن مستفعلن فاعلن

و وزن چهارم عروض و ضرب هر دو مجزول مکسوف است شعر
و انی

الْشَّرْمِكَ وَالْوَجْهَ دَنَا
مستفعلن مستفعلن فاعلن

بوی خوش اینها شرم است
در و ا
و انی

نیز و اطراف الا کف غنم
استغفین استغفین

وزن نجم عروض و ضرب یکجی است و این موقوف است شعر

میرزا محمد شتران نجف
راهنمای خود بنیاد ۱۲۱۲

وزن ششم عروض و ضرب یکی است و این مکتوبات شعر
مشهور

یا صاحبِی رَحْلِيْ اَقِلَّ عَذْلِيْ
مفعول مستغنی

کونستنس و اشعار این بحر بر سه وزن آمده اول عروض سالم
و ضرب مظلومی شعروانی

ان ابن زيد كانا لمُتَعَجِّلًا
مستغفلين مفرقات مستغفلين
بدر سیکہ پیر زید
درام شتاب کا دست

لِخَيْرِ نَفْسِي فِي مِصْرِ الْعُرْفَاءِ
مستفعلن مفعولات مستفعلن

وزن دوم عروض دارد و ضرب موقوف است و این منتهی

صَبْرًا بَنِي عَبْدِ الدَّانِ
مستفعلن مفعولات مستفعلن

وزن ششم عروض دارد و ضربش مکتوف است و این منتهی

وَيَلْمُ سَعْدُ سَعْدًا
مستفعلن مفعولن مستفعلن

بحر خفیف و اشعار این بحر بر پنج وزن آمده اول عروض و

ضرب بر دو سالم است شعروانی

حَلَّ أَمَلِي مَا بَيْنَ دُرْنِي فَبَادُوْ

مستفعلن فاعلان مستفعلن

در میان بوضع درنی و بادوئی ۱۲

لِي وَحَلَّتْ غُلُوبَةً بِالسَّحَالِ
فاعلان مستفعلن فاعلان
وزن دوم عروض سلم و ضرب مخذوفت و انفي است شعر

لَيْتَ شَعْرِي هَلْ تَرْمَلُ أَتَيْنَهُمْ
فاعلان مستفعلن فاعلان
وزن سیم عروض و ضرب مخذوفت و انفي است شعر

أَوْ يَجُولُنْ مَزْدُونِ ذَاكَ الرِّدِّ
فاعلان مستفعلن فاعلان
وزن سیم عروض و ضرب مخذوفت و انفي است شعر

إِنْ قَدَرْنَا يَوْمًا عَلَى عَامِرٍ
فاعلان مستفعلن فاعلان
وزن سیم عروض و ضرب مخذوفت و انفي است شعر

نَنْتَصِفُ مِنْهُ أَوْ تَدْعُهُ لَكَمْ
فاعلان مستفعلن فاعلان
وزن سیم عروض و ضرب مخذوفت و انفي است شعر

وزن چهارم عروض و ضرب بر دو سالم است این مجزوء

ست شعر

لَيْتَ شِعْرِي مَا ذَا أَتَرَى إِلَّا أَمْرَ عَمْرٍو وَ أَمْرَنَا

فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن مستفعلن

وزن پنجم عروض سالم و ضرب همچون مقصوره است شعر

مجزوء

كُلُّ خَطْبٍ مَا لَمْ تَكُونُوا غَضِبْتُمْ سَيِّئًا

فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن فاعلاتن

بحر مضارع و درین بحر یک وزن آمده عروض و ضرب بر دو سالم

مجزوء

دَعَانِي إِلَى سَعَادَةٍ دَوَاعِي هَوَى سَعَادَةٍ

مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فاعلاتن

بحر مقتضب و اشعار این بیت بر یک وزن آید عروض و ضرب بر دو

شعر مجزوء

کاش بدین نظم چهارم را می نوشتند
آدم مجزوء و کلار ما ۱۲

راز شکل را از شما
چند کلمه است ۱۲

و آدم را فاعلاتن مستفعلن
است فاعلاتن مستفعلن ۱۲

که مقتضب و اشعار این
بیت بر یک وزن آید ۱۲

در چهاره شکل از اشعار است
 و این که در این شعر است

أَعْرَضَتْ فَلَاحَ لَهَا عَارِضَانِ كَالْبَرْقِ

فاعلاتن متفعّلن فاعلاتن متفعّلن

بحر مجتث و شعرش بر یکوزن آمده عروض و ضرب هر دو سالم

الْبَطْنُ مِنْهَا خَيْصٌ وَالْوَجْهُ مِثْلُ الْهَلَالِ

متفعّلن فاعلاتن متفعّلن فاعلاتن

بحر متقارب و اشعار این بحر بر شش وزن آمد وزن اول

شعر عروض و ضرب هر دو سالم است وافی

فَأَمَّا تَمِيمٌ تَمِيمٌ ابْنُ مَرْثَدٍ

فعلون فعلون فعلون فعلون

فَأَلْقَاهُمُ الْقَوْمُ رَوِيًّا كَمَا

فعلون فعلون فعلون فعلون

وزن دوم عروض سالم و ضرب متفعّلن آمده است شعر وافی

افتراف

نظم و غایی است

درج مانند طالع است

در این شعر و اشعار این بحر بر شش وزن آمده و این که در این شعر است

وَيَا وَيُّ إِلَى شَوْقٍ يَا يَسَاتٍ • و جای کرد بسوی زنان • بایست که در اصل ایست
 فَعُولٌ فَعُولٌ فَعُولٌ فَعُولٌ • که بسن یاس رسیده اند • بود قلب کردند ۱۲ •

وَسَعَتْ مُرَاضِعٌ مِثْلَ السَّعَالِ • و زمان کرد الوده شیرخواران
 فَعُولٌ فَعُولٌ فَعُولٌ فَعُولٌ • مانند غولان بیا با ۱۲ •

وزن سیم عروض سالم است و ضرب مخدوف شعر وافی

وَأَرْوِي مِنَ الشَّعْرِ شَعْرًا عَوِيصًا • و روایت میکنم رز
 فَعُولٌ فَعُولٌ فَعُولٌ فَعُولٌ • که اشعار شعر شکل را •

يَنْسِي الرُّوَاةَ الَّذِي قَدَرُوا • صاحب بیان میکرد اند
 فَعُولٌ فَعُولٌ فَعُولٌ فَعُولٌ • را و بیان را که ترش
 کرده اند ۱۲ •

وزن چهارم عروض سالم و ضرب ابرست شعر وافی آمده

خَلِيلِي عَوِجًا عَلَى رَسْمِ دَانٍ • اگر دوست من باشد
 فَعُولٌ فَعُولٌ فَعُولٌ فَعُولٌ • برخانه نای و بران •

خَلَّتْ مِنْ سُلَيْمٍ وَمِنْ مَيْتٍ

که باقی مانده اند از سُلَیْم و از مَیْت

فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ

وزن نهم عروض و ضرب مرد و محذوف آمده است شعر مجزوف

أَمِنْ دِمْنَةٍ أَفْقَرْتُ لِسُلَى بِذَاتِ الْغَضَا

فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ

وزن ششم عروض محذوف و ضرب بهتر است شعر مجزوف

ای این را در خانه ما که خالی اند

برای سلاست در موضع ذات الغضا

تَعَفَّفْتُ وَلَا تَبْتَسِسْ فَمَا يَقْضِي بَاتِيكَا

تَعَفَّفْتُ تَعَفَّفْتُ تَعَفَّفْتُ تَعَفَّفْتُ تَعَفَّفْتُ تَعَفَّفْتُ

فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ

اشعار این بحر که اعشقی خوانند و بیت اول عروض و ضرب

مرد و محذوف وافی

وَكَا سِ شَرِبْتُ عَلَى لَذٍّ

بسیار بیاله مارا نوشیدم بر لذت

فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ

وَأُخْرَى تَدَاوَيْتُ مِنْهَا بِهَا
فَعُولُن فَعُولُن فَعُولُن فَعُولُن
در بسیار بیایه دارا نوشیدیم
برای او بغیر بسیار شربن و تخم خیسیم

شعر دوم عروض و ضرب بر دو مثنوی است وافی

لَكِنِّي يَعْلَمُ النَّاسُ إِنِّي أَمْرٌ
فَعُولُن فَعُولُن فَعُولُن فَعُولُن
تا بدانند مردم که من مردی ام

أَتَيْتُ الْعَيْشَةَ مِنْ أَبْوَابِهَا
فَعُولُن فَعُولُن فَعُولُن فَعُولُن
که رسیده ام بهشت از راه
در های آن ۱۲

بحر غریب و اشعار این بحر برست و زنت اول همه سالم شعر

حَارُّوْا قَوْمَهُمْ ثُمَّ لَمْ يَرْعَوْا
فَاعِلُن فَاعِلُن فَاعِلُن فَاعِلُن
جنگ کردند قوم خود را
ببین باز نذاشتند از روی

لِلصَّلَاحِ الَّذِي خَيْرٌ رَاهِنٌ
فَاعِلُن فَاعِلُن فَاعِلُن فَاعِلُن
بصلاحی که بهتر
سود است ۱۲

نسخه و اشعار این و درای
نسخه یافته اند و نشان نیست از نای

کبریا ناس فی مجاد و زمّل
فعل مفاعیلن فعل مفاعیلن

شعر عروض و ضرب مرد و سالم و این بحر نبح است

أَشَدُّ دُحْيَانِيكَ لِلْمَوْتِ فَإِنَّ الْمَوْتَ لَا قِيْلَ
مفاعيل مفاعيل مفاعيل

وَلَا يَجْمَعُ مِنَ الْمَوْتِ إِذَا حَلَّ بِوَادِيكَ

شعر در بحر طویل و بحر کامل نیز تقطیع توان کرد اگر بحر طویل است
عروض و ضرب هر دو مقبوض و اگر کامل است عروض و ضرب هر دو مالم

قَدْ كَادَ قَلْبِي أَنْ يَزُولَ بِسِحْرِ
فَعَيْنٍ مَفَاعِلِنَ فَعَوْلٍ مَفَاعِلِنَ

فَوَقَّاهُ مِنْ كَانِ الْقُلُوبِ بِأَمْرِ
فَعُولٌ مفاعِلٌ | فَعُولٌ مفاعِلٌ

[illegible]

شعر در بحر طویل عروض سالم و ضرب سالم آمده است

مَحَلَّ حَيْرَانِي نَمَائِي حَيْرَانُ
محل بختد بکسان من
فعلون متعاقبلین فعل مضارع

وَبَانَ رُقَادِي لَا يَمُوجُ إِذْ بَأُفُوا
و در روند خراب من
فعلون متعاقبلین فعل مضارع
رجوع نمیکند آن خواب
از و فکند در اندام بکسان

و یضا شعر در بحر طویل عروض مقبوض و ضرب مخموس

مَتَى تَلْتَقِي أَمَا مَنَازِلُ أَهْلِهَآ
متی تلتقی اما منازل اهلها
فعلون متعاقبلین فعل مضارع
کجا ملاقات خواهم کرد اما
منزلهای اهل آنها

فَبَصُرِي وَأَمَا مَنُزِلِي فُهَآنُ
پس بصریت و لیکن منزل من
فعلون متعاقبلین فعل مضارع
پس همان بمنزل نشان نزل
من ب بعد دارد پس بگویم ملاقات کرد

شعر در بحر عروض خوار و ضرب مجنول آمده است

لفظی در تقطیع متحرک
آمده است و اگر نای منظم
در عری متحرک میشود
جایگاه در سوره قل یا ایها الکافرون
ضرایف نماید و لیدین
بضم نام شهر است بمن
بر گذاره بحر اعظم
صاحب قصیده بسبب
ذوق آکاشد بکای
فحان فبا صمان کرد
تا بدوزن قول
مفاعیل

فَدَجَبَ الدِّينَ أَلَا لَهُ فَجَبٌ

مستعمل مستعمل مستعمل

تحقیق کامل کردن را
غالبی کامل شدن
جبر منع کردن نقصان کامل کردن
جبر کردن نقصان

ایضا شعر معقد و در بحر رجز عروض بنماید و ضرب مطوی است

لَا عَارَ بِالْمَوْتِ إِذَا الْمَوْتُ نَزَلَ

مستعمل مستعمل مستعمل

نیکبختی از مردن
و نمیکند آن سوت باید
بر آنکه سوت خوانند او را است

ایضا شعر مشطوری در بحر رجز عروض بنماید و ضربش سالم

يَا لَيْتَنِي فِيهَا جَذَعٌ

مستعمل مستعمل

کاش در زمان انحراف
جوان بودم تا نفرت نبینم
و این قول بود در سنه که انحراف را در اول از هم
دیده نباشم را و بابت بود اول از هم
قبل نبوت بر زبان آورده بود

ایضا بحر رجز عروض سالم و ضرب نیز سالم است شعر

وَقَاتِرُ الْأَعْمَاقِ خَاوِي الْمَحْتَرِقِ

مستعمل مستعمل مستعمل

هر کرم بسیار صراحت
در جان خود

مَشَبَّهٌ الْأَعْلَامُ لِمَاءِ الْخَفِيقِ
 مَفْعَلٌ مَفْعَلٌ مَفْعَلٌ
 خالی از رد و نزه را که
 در نهایت شنبه و جمعه
 تمام با نغز ۱۲۰

اِضْطِاجُ زَجَرِ عَرُوضٍ زَارِدٍ وَضَرْبِشِ
 لَمَّا رَأَيْتُ الدَّهْرَ جَمًّا خَطَلَهُ
 بَرَاهِمُ
 بَرَاهِمُ
 بَرَاهِمُ

خط بنفشین حسن در شست و گردان
 در اینجا مدح و تائید و بیان خطه را که را
 سوز که بگوید او را می کند و از آن سرخ را تفسیر می کنند

غم

بسم الله الرحمن الرحيم

طوایر مرسله متضمن سوال معنی از بیات حکیم خاقانی که در سخنوری حسان العجم و اشکال و تخریض
بر بعض آنها بود رسید با آنکه ضعف دماغ و بصر ساعد مطالعه نبود از نظر گذشت و بزرگداشت افزود
چه تخریر را بفکر اشعار حکیم مذکور افادین و متعوض بحث و حال آن شدن حاصلی و غمره بخش و
در میان چه نه است و کدام فایده بران مرتب است و اختصاص این چند بیت را بسوال اشکال
چه راجع باشد چه عام و یونان و بر یک سابق و یک منوال و در نظر انفریز از آغاز تا با انجام
متش به الاخر و بر یک درجه ابهام و از عدم انس خواهد بود الا بدرت چندینی در تمامی آن
یافت شود که نفهم ترلف واضح المعنی و مرغوب اقتدیس بر تقدیر که این چند بیت تصحیح
یا بدیهه مایه منفعت باشد شای و فهم آن دیوان و اشمال آن اشعار خواهد بخشید و درین
خبر و زمان خاصه در مملکت هند حقیقت احوال این است که از ندانستن شعر خاقانی ملک از
ندانستن عدد و نمازی بچکانه و جمیع آنچه از ضروریات ملت و کمال نفس و انتظام معاش
اولیا ناقص و مصرت دنیوی و عیب و حقارت معنوی نسبت چنانکه از دانستن جمیع علوم

معارف اولی و آخری و از تقاضای نفس با نفسی مدارج و از نفس به گونه قدر و منزلت به کفایت
دنیوی تعلق نه نقد عالم و از جاهل اگر هر دو بر یک وجه مقبول افتد یا هر دو مردود شود یا یکی
بر حسب اتفاق مقبول و دیگری مردود گردد در جمیع حقوق صورت فیه از منافع و مضار دنیوی
نیست چون مدار روزگار امر و از چنین است باید انحراف خود را بر پنج بنگدند و ازین مقوله هرگز نباید
در خبری گویند که در ان شمره دنیویست و اگر نیست آن عزیز را حیانا ازین مرتبه برتر و انهد حصول
فایده حقیقت دارد حسب ان مرتبه ران نهات باید اول کرد و پس سنانی از ادیال اعل
افشاند راه و رسم تمییز و تمییز نشاند و بران روش تمییز متعصدا صدر را بشهر نهات
کرداند و بعضی بدانند که در جواب الهی و پریشان گوئی و دعوی کری و کسرتگی و باد بجا می خبری
نیست و بدانند که جواب افشاندانه متفقانه مرسلات او را این است که بقلم آدم امر و در
افشانه منسجی شرح ایماست نیست خاصه اینکه باید نوشت اگر حاضر می بود در با تارقی چندین
ایهام نمودن آسان بود و لیکن چون مستنطق شد که انحراف را شبهه فهمیدی و دغدغه دخل و
تصرف و معیار به در هر خبر عارض شده خاقانی بچنان نزد خیر طبعیت نکته منسج منسج خواهد
تعبیر جلوه نموده اند با احتمال اینکه شاید اندک کلام صدق فرجام بغرضه مرابره
تا تیر کرامت نموده از له این خطره و بنده که بدایت چهار مرکب است کرد و چند کلمه با عدم ستم
بحال و ضیق بحال می نگار و اولاً انحراف بدانند که خاقانی را کمال مرتبه سخنوری به استخوان است
و او را در عجم همان مقام و منزلت است که امر با نقیر را در عرب و اگر معاد حسرت او را
تواند یافت عجب نیست و مقام لب کشودن بفرزانه و مناب این کلام این است

اینکجه با صلف ببری که وجود تو در الخلافه پدست ایراکه ای - ایران را این بیت
 نوشته اند و معنی ایران در بیخ و افسوس و آنچه عاریت باشد و درین بیت خانه عاریت اراد
 کرده و غنای الله این کمال اسمعایل درین مصرع گفته - اقبال هر یکی که بود ایراکه بود مظهر
 عاریت اراده کرده حاصل معنی بیت اینکه دنیا را که دار الخلافه ابوالبشر خلیفه الله است خانه
 عاریت فرزند خلیف گفته این اعتبار که افعال حسنه و اعمال صالحه که باعث قدر و منزلت
 از و ظهور نمیرسد و آنچه درین منزل باید از قوه لغت آورد در آن نمیکوشند و مناسبت
 در خانه ساکنست و نصرت و اوزم آن مسکن نمی بردارد دیگر این بیت را نوشته اند
 لغت تو طرف ز رست بر کمر آفتاب - و صلات تو مهرت است در دهر - از دهر طرف ز رست
 که بطا رحمه است طرف بمعجم خوانند اند و از قراین ظاهر شد که مهرت که معنی مهره است
 من هو که دفع تب میکند مهر که اول بیت تقدیم بار موعده یعنی ضم خوانده اند هر حال معنی
 بیت اینکه طرف ز رست است از آنچه در پیش کمر بندار طلا یا حواهد و افعال آن بسیارند چون
 لب و دال در وسط چهره است فرموده که لب تو طرف ز رست بر کمر آفتاب چون طلا
 اکثر در محاورات خود و عوام یکی بخری تعریف و تعبیر کرده اند فعل یا را باراده طرف ز رست
 و و صلات او را مهرت است گفته که در دهر از دهر باشد آنچه نصیحت محال باشد و تواند بود و در مصرع
 تخت هم اشاره بهین نوع که صعوبت حصول است فرموده چه فعل او را بر کمر آفتاب
 گفته که دست از آن کوتاه است و گویا این بیت مرقوم شده - جام فرعونی اندر آ که
 صحت است موسی بر آرد از گیسار در آمار و توضیح آورده اند که فرعون در آمار

بود که چاکر آنرا گرفته در مجلس او دور میدادند و در میان مجلس آنرا بمطربان انجام میکرد و در
 هر مجلس آنرا تجدید می نمود و در انجام مراد ظاهر آنست و جام زرفست و مراد از دست موسی
 آفتاب است که نمائست جام فرعون استجان دست موسی نموده بعلاقه تن صفت که نموده
 است دیگر این بیت را نوشته اند در کف از جام خنک است بنگر بر رخ ارباده سرخ است بنگار
 خنک است نام غنیمت معروف از معانی و سرخ است معنوق و جام را خنک است گفته
 ایشان برود جام زرد و گلگونی روی میکار را از آن تراب سرخ است نسبت کرده دیگر این
 نگاشته اند خاصه گایام است برده کام خاصه دور کشا دینه کار صبح را برده کام
 گفته از بر سر که برده در محافل موجب جمعیت خاطر و استتک و کشا دینه کار گنایه از معنوق
 نایب نفیض است در حکام صبح و این بیت بی فاصله بعد از این است و الاصل معنی معلوم و عجب این است
 که در دیوان این بیت نقل شده که ما حصار بر قسم شعر و لطف آن چیست حاصل را خود بیان کردیم
 و لطف و کمال بلاغت و نهایت حس لفظی و معنوی را سنجیدگان حسب سلیقه و استعدادان را
 قیل و قیود و در کتاب تاریخ مرایا است که در این امثول از هر زیدی که مکلفه خیال که قرار
 مواضع سخن تعین نموده میدادند من نیز هر بیت حکیم خاقانی را موضع سخن میدانم بعضی سخنان
 واجب و بعضی سخن مندوب دیگر این بیت مرقوم شد کوتند از برم و کوثر جام که سحر دارد
 بشکله کلزار از ترقوا برم مراد سابقان برم شریعت و جام می را کوثر تشبیه کرده و بیان
 تشبیه است این بودن محفل را عجب است و از سخن دارد خضاره سابقان مراد است و از کلزار و کوثر
 آنها از آن تراب دیگر این بیت نقل شده تا سلسله ایوان بکست در این بیت در سلسله

در سلسله اینچنین است: از این جهت که در این که خانه حصر و عاقل نوشته اند بوده و در غیر
واقعیه از خرد این فرموده سلسله ایوان ریخته است که در پیش طاقهای عالی میباید یعنی طاق کسری
کشته و فراموش شد در سلسله شد و بعد یعنی دیوانه شد و چون در غیر درج و تاب و خوشتر افتاد و
این بیت مرقوم ساخته اند: کوی که کون که دست ایوان ملک و شر حکم فلک که دان یا حکم فلک
ارکان کوی در مقام اتفهام است یعنی هیچ میری که کون ساز و خراب کنند این ایوان
فلک است که حکم فلک که در دهن است یا حکم که فلک ارکان است غیر در نه است استحکام و اتمام و دوام
و این کلام از حکم الهیت دیگر این بیت نوشته اند: از آب پیاده شور قطع زمین رخ نه زیر
پیش برشته مات شده لعل قطع به شرط خست میفرماید که از غرور و کسری و آب بندار و دوام
و روی غرور و بزرگوار که در بر به شرط طوطی در زیر پای پادشاهان روزگار است
فلک و فاش شده اند ضمیر پیش راجع است به قطع زمین و همانرا که کسری در زیر پای پادشاهان است چنانکه
در سیر مطهرت و شبیهه سطح از ضرب طاعت تمام است چه باندک زمانی دست حوادث
انسان و جود او آنچه برین سطح قرار دارد در چندین دیگر باره مثل بار اول آن طرح میکند و باز
بر میخیزد و دیگر این بیت است: خدا که چون نمایی بر ملا اکل شایان را ببلان شب و روز گشته
به بل دور است تقسیم و تجزیه معنی سابق میکند که قصه نعمان سهلست پادشاهی که در نوکت و قوت
ملا اکل شایان است یعنی در قوت و قدرت سر آمد پادشاهان است و او را در زیر پای بلان را در روز
گشته و ضمیر بلان را در روز شر راجع است به ملا اکل شایان و کسری و دولت کاشته اند
کسری این پنج روز و روز و تره در این بر باد شدن کسری از یاد شدن کسری پرو بر کون که شد

کم شدن کمتر که زرب زره کو بر خیزان کم ترکو بر آید بسیار از این هر دو بیت را
 کلمات مجله نوشته اند چه مقدار قیج است که مادم قدرت بر خواندن الفاظ و عبارات تمجید
 بر کلام کنند تو فخر خود شناسی و انصاف روی بکنان باد و را خبر ندگورت که تو به ترنج
 از اخواهی حاضر خود داشته و خسرو پیر بجای آن سبزی که فرویز از اخواهی ماین است و نیز
 آوردن تره زرب بمول داشته و بعد از برداشتن سفته آن ترنج و تره را مخصوص کار
 هر که بر خیزان نشسته بوده می داشته اند معنی بیت در مقام عبرت ظاهر است و از لفظ بکنان
 مراد اینکه آن ترنج و تره زرب هر دو یک تیره و اموش شده و از آن نام و نشانی نیست
 و در بیت دوم خواه اول بمن سفته است و دوم معنی خواندن یعنی چون بروی که خواه را بر زرب
 می آرات کم شده زرب زره او بر سفته روزگار کجاست پس معنی از آن کم ترکو بر خیزان یعنی
 از آن حال چون یاد آری این آید بخواند که ترکو که امن خجاست و عیون و زروع و
 مقام کریم و نعمته کا نوها فاکهین چند بر حال که شتند از ستاها و شتند از شتند
 و منزه های پسندیده و نعمتهایی که بودند در آن کامیاب بغیر متذکر شود و وصف کن
 از یوفائی روزگار را دیگران بیت مرقوم شده انشراح هم را دو و بر آرد چنانکه
 صدرت پشته شود صورت خفکان او صدره که یک کلمه است و کلمه مرکب از صد عددی
 و در محقق راه پنداشتم و محقق چهار فارسی بغیر از چند کلمه در زبان و آب نوبت و خلاصه
 با امثال در کارت بگوشت مبارک نخورده صدره پیر نیست و مراد اینکه عم فخر را ضعیف
 میکند و میگذارد که صریحت خفکان که پوت است برابر نشسته میگرد و دیگران را اول

کرده اند - پنجه عسکرت نیست خیانت استوار کرد احد و پیوسر اید خصا او - بت
 نیش از سر که با هم الصا دارند این بت - ناف تو بر غم زدند غور خاقانیا - کاکه کله
 را ننداخت عسکرت ند جان او - یعنی ناف را بغم بریدند و خصا سنگ منجنیق است که از کوه
 احد و پیوسر کعبه زدند غم را بدان تشبیه کرده که در خراطا مانند سنگ منجنیق است
 و این تبلیغ است بقصه حجاج ملعون که بر آن کوه منجنیق نهاده بسنگ کلاف کعبه را میهند که
 و عهد اندر زیر و جمعی را بکشت اما پنجه عسکرت وجود تو یا طوقی تاب آن دارد
 دیگر این بیت مرقوم شده - طراکول بندرت باشد که فزیر شود - چو که پیاپی رسد
 هفت سیاهال او - دل در اصطلاح صوفیه حقیقت آن است و بندرت هفت خانه شطخ
 را که طی کرده فزیر میشود و مخیر رفته راه حق چون در سوک مراتب میخانه را که در اصطلاح
 این قوم الطوار سبعة خوانند طراکول بر تبه کمال رسیده دیگر این بیت مرقوم بود - هدیه بر
 رسان تحفه سوی طوفت - نرگ سبک روض است و طراکول نیست خم - وصف ساقی و
 مطرب و بنرم شراب میکند و این شعور در بنم مقام است و مواد از ترک سبک روض ساقی و شراب
 نیست خم با ضافه است و کویا حالت میبود ساعره را اراده نموده که ساقی بت را خم
 و قامت خمیده ساقی را در این حال ملاحظه که آن گفته چه ملاحظه آن نشاء حس و دلالت
 یعنی سیاهال از ساقی و فوض آنرا لب هدیه رسان و بجا تحفه طوفت و دیگر این بیت مرقوم
 شده - ناب کمال هم تو را ساقی تو را بشناس - جان چانه ده بر حسن حال بچشم ساقی
 ملاحظه را ساقی بنم نوشته اند و بچشم را بچشم است که در سخن این حکیم سحر بیان

خط ساقیت که چون در حلقین کل توئی لاتی شراب هم نوباش و از جان
شراب اراده کرده و چمید خرامند است دیگر از بیت نکاشته اند و میسر که طاق
مع بیضه زین بند از می بیضا باز بیضه میسر ارم و خط ساقیت و بیضه
زین طلوسر مع آفتاب است و از می بیضه می که آفتاب شراب است خواسته چه بیضا
نام خورشید است یا می روشنر با مال اراده کرده که معنی بیضا است و لطف عبارت است که
بیضا ناجیه است از فاسد که انکور و شراب اینجا ممتاز و مشهور افاق بود چنانکه منوچهر
گفته تر باق سمیت شرح بیضا و بیضه میسر محروم شراب و دیگر از بیت نکاشته اند
صاع شراب شده اند بداند میسر سنبه چرخ را ابر کف شاه نم ابر قصه
در بیت عید میسر است و بخاطر می آید که در بیت پیش ازین بلال عید را تشبیه صاع می
بوسف چنانکه در قرن مجید مذکور است نموه و آن بیت الحالی نیست و در دیوانه میسر
است که فطره شیره روز عید کصاع کند نم که میسر و قصه میسر بداند میسر
که ماه چنانکه کصاع کند نم از بیت سنبه چرخ را ابر کف شاه نم میسر اند و بیاض
آبایی میکند تا بحال رسد و کندم از آن حاصل شود تا به چنان ماه قصه میسر نشانه دیگر
بیت مرقوم شد و در کتب رسیده است تیر از شراب میسر اندازد و از آن
عاشقانه صدر قصیده است و صف غنچ و دلال و مسر و جمال مشغول میکند تیر از شراب
باضافه است و از شعر اول و کسر را در مظهر و شعر میسر نام شمع است معروف از منو
پادشاه بر شمش که در کمال داری استناد بود چنانکه در کتب تیر از شراب میسر

انوار فرار کوه و ماوند باقصای حد و مرز افلاک و غیره که سر او از چشم معشوق است و گویا
نوشته اند پنج زدن سیر و ختر شاهنشاهی یک باز پوشیده بپوش سر را با چرخ
از پنج زدن سیر و ختر شاهنشاهی یک باز پوشیده بپوش سر را با چرخ
کیس مراد بر چم است که سیرای آن رسیده و بنام است کیس و علم را کیس و ختر گفته و بواسطه شکوه و
سر بندی از او ختر شاهنشاهی اعتبار کرده و گویا بر سر مرقوم شده از کجاست خسر و از
خون چشم صحرای شکر زده قباشر یک سیر قد اشتر در بر قصید و وصف نگار شاه
میکند و این بیت در صدر قصید تغزل است اما نمیت مطلب را که بر سر آن خواهد
منظور داشته خطاب معشوق نگار انداخت جیش خسر و خوش صحرای هر با صفا است و قتل
تغافل و فال همه نیست اگر با و گویا قباشر گویند و گویا علم از آن خبر نیست که سیر و امرا
را بر کوب با جامه میبندد و عرف عام از اسبوسه و آن قباشر اسبوسه دارد و کوبیده می
میشود که از کوبه قباشر معشوق شکر زده شد یعنی سباه یک کرد و از خون صید خسر
یک سیر شد چون پشت کوب با را صحرای و اینها زنده و سیر نیز چنین میبندد و موضع سیر
بر کف است پشت کوب با خون آلوده را بر یک سیر نیست فرموده و خون بر شکر آن شاه
کثرت خونریزی نگار است که خون بر کوب با شکار اهل رسیده و گویا بر سر نوشته اند
از مرگ شکر کوفت ربع سکون فریاد اوج میخ از تیغ مه صفا شتر از مرگ شکر
بر سر نوشته چه حد العادله است و از هر جهت بعد از آن شکل مساوی است و اوج تیغ در تیغ
حاصل می آید و از خوف و هراس تیغ محض جفا است که فریاد و صفا شتر ربع سکون گفته اند

قصید

وخصیصه روح سکون نیست که ادراک استماع اصوات موقوف بر وجود خامخت و کما
بیت مرفوع شدن در مدت توهفت اقلیم شش ضربه و پستخوار را در فخر گفته
شش ضربه طبع داد و شش نازک حریف یعنی نو یک که بر پست است و شش نازک
طرح داده غالب می آید نسبت من با سایر سخنران و مع کمدکان با نسبت این بوده آنچه با عدم
اقتضای مقام زبان تسلیم نخواست جاری شد و بی کلام حکیم مذکور محالی دیگر است و از ذکر
سخن بکسر از هر استاد دقت و مغز و کثرت معانی و غایب کلام حکیم فاضل نیست و اگر او
در عجم نبود هر آینه مرتبه شعر فارسی ناقص ماندی و با و است که بکمال رسیدن و الحمد لله و حمد و ثناء
بالحمد العالی محمد بن علی اللاهی عقی نعمه عام

فرمان آید که این شاه دولت بزرگوار را به بیادگار فرمایند و در این
صورت حضرت عبداللهم که بفرموده شکایت کنندگان موجب است که در این
بنیت نامی از رویان حکایت بر کتیر یا از مسدود شود به خیر
بمبارک

